

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdoba» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

ZAČETEK SVETOVNE KONFERENCE O LAKOTI V SVETU

Samo z mednarodnim sodelovanjem možna rešitev vprašanja prehrane

Govor ameriškega državnega tajnika Kissingerja razočaral države v razvoju - Tajnik konference Marej poudaril, da se položaj na področju prehrane slabša iz dneva v dan

RIM, 5. — V rimski palači kongresov se je začela svetovna konferenca o prehrani, ki jo je priredila Organizacija združenih narodov. Za predsednika je bil izvoljen vodja italijanske delegacije senator Medici, uvodni govor pa je imel generalni tajnik OZN Waldheim, ki je na kratko orisal okoliščine, ki so privedle do sedanje zasedanja. Waldheim je nato omenil, kateri so cilji, ki si jih je konferenca zastavila. Tajnik OZN je poudaril, da je potrebno sodelovanje med vsemi državami in narodi sveta, da bi rešili vprašanje lakote. Podčrtal je velik razkol med pospešenim tehnološkim razvojem in izredno nizko stopnjo razvoja na področju poljedelstva. Da bi premostili ta položaj, ki utesni imeti zelo hude posledice, je treba ustvariti ravnotežje med porastom svetovnega prebivalstva ter kmetijsko proizvodnjo.

Waldheim je nato dejal, da se človeštvo mora pripraviti na obdobje večjih žrtv, da bi preprečili katastrofe, kot je tista, ki je prizadela države na področju Sahela. Za njim je spregovoril italijanski predsednik Leone, ki je uvodoma pozdravil navzoče, nakar je dejal, da nudi konferenca priložnost za konstruktiven dialog med državami z različnimi izkušnjami, ki pa so združene v prizadevanjih za dokončni poraz lakote v svetu ter, zato, da bi rešili človeštvo pred pogojevanjem, ki negativno vpliva na popolno izražanje človeške osebnosti.

Leone je dejal, da nikakor ni slučajno, da sledi konferenca šestemu izrednemu zasedanju generalne skupščine o vprašanju surovin in razvoju ter svetovni konferenci o prebivalstvu. Med temi mednarodnimi zasedanji obstaja tesna povezava, čedalje večja vloga svetovne organizacije v prizadevanjih za postavitev novega svetovnega gospodarskega ravnotežja pa prispeva k vzpostavitvi miru med narodi.

Kriza v prehrani povzroča vsekar veliko zaskrbljenost, je nadaljeval Leone, še zlasti kar zadeva položaj v številnih državah v razvoju. Čedalje manjši pridelek žitaric, manjšanje zalog ter znaten porast cen gnojil in energije in ne nazadnje porast svetovnega prebivalstva se bolj večajo zaskrbljenost za bodočnost.

Za Leonejem je spregovoril generalni tajnik konference Egipčan Sadat, ki je orisal, kako so položaj tega sveta, ko so sklenili sklicati konferenco bistveno poslabšali in je rešitev vprašanja, ki ga postavljajo pomanjkanje hrane v svetu tesno povezana s politično voljo vseh držav. Marej je dejal, da je treba povečati pomoč državam v razvoju, ker je na svetu milijarda ljudi, katerih povprečni dohodek ne presega 200 dolarjev. Ta pomoč pa mora biti bolj človeška, kot je bila doslej. V tem smislu je dejal egipčanski predstavnik, so številne države, med katerimi naj omenimo Filipine, Sri Lanko, Bangla deš, Indijo, Mehiko in Zahodno Nemčijo, dale zanimive predloge, ne da bi predlagale tudi učinkovitih pobud. Ključ za rešitev, je zaključil Marej, je še vedno v rokah bogatih držav.

V popolnanskem delu zasedanja je najprej prevzel besedo ameriški zunanji minister Kissinger, čigar govor je v veliki meri razočaral prisotne. Kissinger je vztrajal v svojem govoru na načelu medsebojne povezanosti vseh držav: vprašanje prehrane ter kmetijstva je samo ena plat te povezanosti. Ameriški državni tajnik je navedel pet področij, na katerih je treba, po njegovem mnenju, pospešiti proizvodnjo in izboljšanje distribucijske mreže, izboljšanje kakovosti prehranbenih pridelkov ter uresničitev varnostnega sistema v primeru stiske na področju prehrane. S tem v zvezi je predlagal ustanovitev treh mednarodnih koordinacijskih skupin. Leto in leta, je dejal Kissinger, so se države izvoznic kmetijskih pridelkov skušale izogniti preveliki proizvodnji, da ne bi cena teh pridelkov padla. V resnici kmetijskih pridelkov ni bilo nikoli preveč, bili so samo neustrezno razporejeni.

Med zadnjimi je spregovoril argentinski zunanji minister Vignes, ki je obtožil velike sile, da so krive za gospodarsko in prehransko krizo v svetu. Še zlasti ZDA so od konca druge svetovne vojne živele na ravni, ki ni ustrezala njihovim možnostim, saj so v bistvu izvažale inflacijo, ker je bil dolar edina mednarodna rezervna valuta.

Konferenca se bo nadaljevala tri dni zjutraj, ko bodo izvolili predsedstvo ter predsednike treh komisij (proizvodnja, zagotovitev zalog, mednarodna trgovina), ki bodo morale izdelati zaključne predloge konference.

Proizvodnja, zagotovitev zalog, mednarodna trgovina, ki bodo morale izdelati zaključne predloge konference.

Začasno prekinjena pogajanja SALT

ZENEVA, 5. — V Zenevi so sklenili začasno prekiniti ameriško-sovjetska pogajanja o omejevanju strateškega oboroževanja. Obe delegaciji se bosta vrnila v domovino na posvetovanja. Kaže, da je do prekinitve prišlo, ker med nedavnim Kissingerjevim obiskom v Moskvi ni bil dosežen sporazum, ki bi omogočil, da bi se pogajanja premaknila z mrtve točke. Za sedaj še ni znano, kdaj bodo obnovili pogajanja, možno pa je, da bo treba počakati na rezultate razgovorov med Brežnevom in ameriškim predsednikom Fordom.

POROČILO JUGOSLOVANSKEGA ZUNANJEGA MINISTRA V ZVEZNI SKUPŠČINI

Nacionalne manjšine naj postanejo dejavnik prijateljstva med sosedi

Minic je orisal odnose Jugoslavije s sosednimi državami - Odprta vprašanja z Italijo bi lahko spravili z dnevnega reda, če bo rimska vlada pokazala dobro voljo - Odnosi z Avstrijo obremenjeni z vprašanji slovenske in hrvaške manjšine

(Od našega dopisnika)

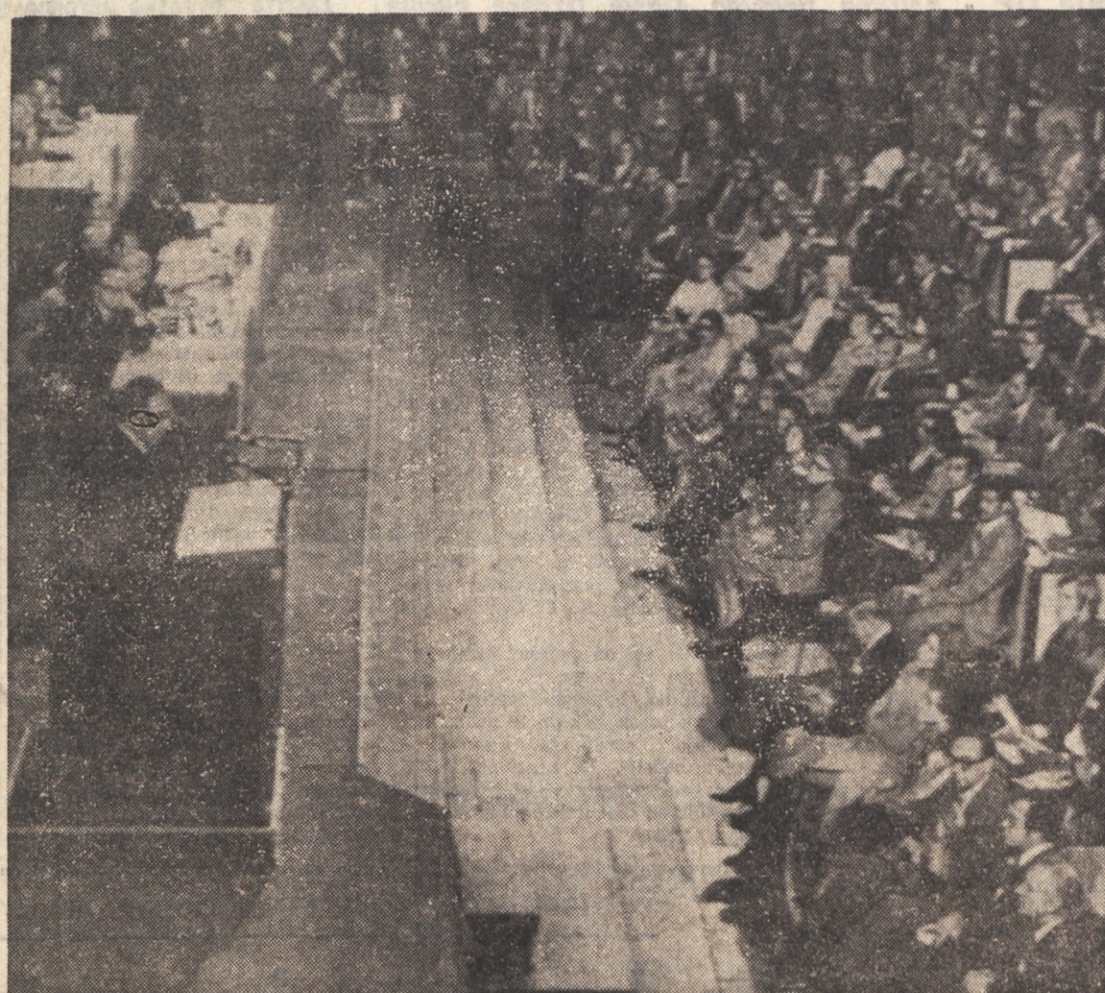
BEOGRAD, 5. — Podpredsednik zveznega izvršnega sveta in zvezni tajnik za zunanje zadeve Miloš Minić je danes na seji zveznega sveta skupščine SFRJ, na dnevnem redu katere je bila kot glavna točka razprava o osnovah proračuna za priložne leto, odgovoril na vprašanja poslancev o odnosih Jugoslavije s sosednimi državami in o stanju ciprskih albanske vlade po napredku sodelovanja z Jugoslavijo je jugoslovanska vlada, ki je vedno dajala velik pomen odnosu z Albanijo, pozdravila in te dni sporočila albanski vladi svojo pripravljenost, da razvija sodelovanje s to državo na znanih načelih, in željo po nadaljnjem napredku dobrososedskih odnosov in vsestranskega sodelovanja.

V odnosih z Italijo se po besedah Minića v zadnjih letih ni nič spremenilo. Nadaljuje se intenzivno sodelovanje na gospodarskem in drugih področjih, medtem ko znana vprašanja reševanja vprašanj samo obremenjujejo, ki jih Minić ni pripomnil, da se ta vprašanja lahko brez motenj odpravijo z dnevnega reda, če italijanska vlada pokaže dobro voljo in pripravljenost za končno sporazumno rešitev teh vprašanj brez postavljanja nesprejemljivih pogojev. Minić je poudaril, da je trajna skrb Jugoslavije za vsestranski razvoj dobrososedskega sodelovanja z Italijo v interesu obeh držav in razvoja prijateljskih odnosov med narodi Jugoslavije in Italije.

Odnosi z Avstrijo, ki se po ugotovitvah Minića dobro razvijajo na več področjih, obremenjujejo vprašanja, katerih rešitev Avstrija zavlačuje že več let, kljub mednarodnim obveznostim. Zvezni tajnik je obvestil poslance, da je bil glavni povod za nedavno protestno noto avstrijske vlade najnovejši pritisk na slovensko in hrvaško manjšino, katere položaj se stalno poslabšuje. Minić je poudaril, da je Jugoslavija stalno opozarjala avstrijsko vlado na nezpolnjevanje obveznosti iz deklaracij in nacijskih sil, katerih rovanje je usmerjeno ne le proti pravici in položaju manjšin, temveč proti dobrososedskemu jugoslovansko - avstrijskim odnosom, ter na akcije, ki se vodijo proti Jugoslaviji pri avstrijskih sredstvih obsevanja s širjenjem dezinformacij in laži o Jugoslaviji z namenom, da se izpodkopa vlogo ne le jugoslovanske - avstrijskega odnosa, temveč odnosi Jugoslavije s sosednimi državami. Jugoslovanska vlada je, po zagotovitvi Minića, poslala nedavno protestno noto avstrijski vladi v interesu ureditve odnosov z Avstrijo in ustvarjanja pogojev za vsestranski razvoj dobrososedskega sodelovanja, kar je v interesu narodov obeh držav. To pa je predvsem odvisno od pripravljenosti avstrijske vlade, da končno pristopi k reševanju obstoječih vprašanj.

Sodelovanje s socialistično republiko Bolgarijo se po besedah Minića razvija na več področjih, medtem ko v reševanju odprtih vprašanj ni doslej vidnega napredka.

Odnosi z Rumunijo in Madžarsko se razvijajo zelo pozitivno ter v skladu s pomembnimi rezultati nedavnih obiskov Tiha v teh državah in njeh

Ameriški državni tajnik Kissinger med svojim posegom na svetovni konferenci o prehrani

Boj lakoti

Rimska konferenca o prehrani zadeva eno najbolj perečih vprašanj: kako zagotoviti dobrososedstvu človeštva osnovno prehrano. O tem se vsi strinjajo, kakor se strinjajo tudi o ugotovitvi, da je tehnični napredek danes tolikšen, da bi se to vprašanje lahko rešilo, če ne bi obstajale dolocene težave gospodarskega, socialnega in političnega značaja.

Huda gospodarska kriza, v kateri se je znašel kapitalistični zahod, je praznopravna posledica odnosov do nerazvitih in zasolnih dežel. Škarje med cenami industrijskih proizvodov zahodnih razvitih držav, in cenami kmetijskih proizvodov oziroma surovin v državah in deželah v razvoju, se vedno bolj odpirajo. Medtem ko cene industrijskih proizvodov rastejo, cene kmetijskih proizvodov oziroma surovin ostajajo na isti ravni. Poučen primer: Zahodna Evropa se zapira sama vase ter onemogoča uvoz cenejšega mesa iz vzhodne Evrope ali iz Argentine, kar je poudaril na konferenci argentinski zunanji minister Alberto J. Vignes. Očitno gre v tem primeru za obrambo togih interesov, ki ne upoštevajo splošnih svetovnih koristi.

Gre torej za korenito spremembo svetovne politike posebno s strani visoko razvitih držav, kot so ZDA, Kanada, Avstralija (ki so med drugim največji proizvajalci viška na področju žitaric).

Nerazvite države ne morejo kupovati živil, umetnih gnojil itd. v razvitih državah, ker morajo prodajati svoje proizvode po neustrezno nizkih cenah. Svojega kmetijskega ne morejo razvijati, ker ne razpolagajo s potrebnimi kapitali. Če bi jih našli v tujini, bi morali zanje plačevati nesorazmerno visoke obresti.

To nemotno odpiranje škarij med cenami proizvodov visoko razvitih industrijskih držav in cenami proizvodov nerazvitih ali zasolnih držav, je pripeljalo do današnjega stanja, ko po svetu umirajo tisoči in tisoči zaradi lakote.

Kako odprto temu stanju? Ne gre za akcijo podpornega značaja (ki pa so sicer tudi potrebne v teh razmerah), temveč predvsem za spremembo svetovne gospodarske politike, za pravičnejšo razdelitev dobrin. To pa pomeni, da bi bilo potrebno svetovno načrtovanje gospodarstva, ki bi seveda pomenilo doloceno žrtvo za visoko ravnotežje, kar pa bi tem nudilo druge koristi, kot so na primer polna zaposlitev namesto naraščajoče brezposelnosti, kar se dogaja danes.

Proces izkoriščanja nerazvitih držav je doživel v zadnjem času hud udarec zaradi povziranja cen petrolejskih proizvodov. Vse zahodne države so bile hude prizadete, ker se je latentna kriza v njih zaostila do skrajne mere. To povziranje je prineslo s seboj novo delitev svetovnega dohodka. Vse kaže, da so v teku poskusi, da bi se razviti svet dokopal po drugih poteh vsaj do dela tega dohodka. Sem spada verjetno tudi Kissingerjev predlog, naj proizvajalke petroleja, vložijo svoje kapitalne v razvoj kmetijskega nerazvitih držav. Vprašamo se lahko, zakaj ameriški kapitalisti ne vložijo svoj kapitalov v te dejavnosti? Verjetno zato, ker se jim obrestne mere ne izplačajo. Zato lahko sklepamo, da gre za poskus povziranja razvoja v nerazvitem svetu, ki naj bi pa plačal svet, ki je bil (in je v veliki meri še vedno) nerazvit.

Nerazviti svet ima s svojimi surovinami, rudninami in kmetijskimi proizvodi v rokah močno orodje za uveljavljanje enega najbolj trdovirnih zakonov v kapitalistični družbi, to je zakona o zemljiški renti. Delovanje tega zakona pa je povezano tudi s političnim prebujanjem ljudstev in narodov v zasolnih državah. Prav gotovo bo zgled države - proizvajalke petroleja, povlekla za seboj tudi proizvajalce drugih surovin na svetu.

Zahodni svet se bo tako znašel pred dilemo: uveljavljati s silo svojo nadoblast, ali pa končno priznati, da je svetovno gospodarstvo nedeljivo in da je treba sporazumno reševati tudi vprašanje lakote na svetu.

V. KENDA

Evropski vrh bo verjetno 9. in 10. decembra

LONDON, 5. — V britanskih obveščenih krogih so sporočili, da bo evropski vrh, za katerega je dal pobudo francoski preds. Giscard d'Estaing, 9. in 10. decembra v Parizu. Vest je posredno potrdil tudi glasnik Elizeja, ki pa je poudaril, da prične dokončni sklep o določitvi datuma ministrskemu svetu «devecetero», ki se bo sestel 11. novembra v Bruslju.

Britanski premier Harold Wilson je medtem potrdil, da se bo udeležil evropskega vrha. Po njegovem mnenju bo zasedanje posvečeno predvsem proučitvi mednarodnega gospodarskega položaja s posebnim poudarkom na vprašanjih inflacije in brezposelnosti v Evropi. Wilson je tudi dejal, da ob tej priložnosti ne bodo obravnavali vprašanja ponovnih pogajanj o pogojih za vstop Velike Britanije v EGS.

KONČAN OBISK ZUNANJEGA MINISTRA ZDA V RIMU

Intenzivni razgovori Henryja Kissingerja

Sestel se je z Rumorjem, Morom, papežem in Waldheimom

RIM, 5. — Razgovor z italijanskimi voditelji, sprejem pri papežu in udeležba na svetovni konferenci o prehrani so bile osnovne etape današnjega intenzivnega programa Kissingerjevega obiska v Rimu. Ameriški državni sekretar je v popoldanskem urah odpotoval v Kairo na novo turnejo po Bliznjem vzhodu (o tem poročamo na 7. strani).

Kissinger je začel svoje posvete že navezovanje z ločenimi razgovori z grškim zunanjim ministrom Bitsosom (govor je bil predvsem o ciprski krizi in o Kissingerjevem skorajšnjem obisku v Ankari) in z argentinskim zunanjim ministrom Vignesom; tu so bila v ospredju vprašanja Latinske Amerike, povezana tudi z morebitno normalizacijo odnosov med ZDA in Kubo.

Razgovor z ministrskim predsednikom Rumorjem in Vili Madama je trajal nekaj več kot pol ure ter je zajel — kot pravi uradno poročilo — dvostranske odnose in glavne mednarodne probleme skupnega

DANES

Generalni tajnik OZN Waldheim je imel uvodni govor na svetovni konferenci o prehrani, kjer je poudaril, da bo mogoče premostiti krizo v svetovni prehrani samo s tesnim sodelovanjem vseh držav. Spregovoril je tudi generalni tajnik konference Egipčan Marej ter izjavil, da se položaj na področju prehrane od časa, ko so sklenili sklicati konferenco lani, do danes bistveno poslabšal in da je nujno potreben čimprej poseg, da bi rešili večji del človeštva pred lakoto.

Med zadnjimi je govoril ameriški zunanji minister Kissinger, čigar govor je naletel na dokajšnje kritike, še zlasti med predstavniki držav v razvoju.

Pred nastopom na svetovni konferenci o prehrani je imel Kissinger razgovor z ministrskim predsednikom Rumorjem in zunanjim ministrom Morom, poleg tega pa ga je še sprejel papež Pavel VI. Popoldne pa je Kissinger odpotoval v Kairo, od koder bo začel novo turnejo po bliznjevzhodnih državah.

Jugoslovanski zunanji minister Miloš Minić je na včerajšnji seji sveta skupščine govoril o odnosih Jugoslavije s sosednimi državami. Glede odnosov z Italijo je ugotovil, da se nadaljuje intenzivno sodelovanje na gospodarskem in drugih področjih, da pa se ostajajo odprta vprašanja, ki bi jih lahko spravili z dnevnega reda, ko bi italijanska vlada pokazala dobro voljo in pripravljenost za končno sporazumno rešitev teh vprašanj. Glede odnosov z Avstrijo pa je Minić omenil nedavno uradno noto avstrijske vladi in obžaloval, da Avstrija še vedno zavlačuje s polnim uresnitvenjem določb državne pogodbe in predvsem tistih členov, ki se tičejo zaščite slovenske in hrvaške manjšine. Na koncu je Minić še poudaril prizadevanja Jugoslavije, da bi nacionalne manjšine lahko resnično postale pomemben dejavnik prijateljstva med sosednimi narodi in državami.

Po vsej Italiji so bile včeraj demonstracije proti Kissingerjevemu obisku v Rimu in proti ameriški politiki vmešavanja v zadeve drugih držav. Shodi in demonstracije so bile v Rimu, Firencah, Neaplju, Mestrah, Cagliariju, Bariju, Tarantu, Milanu in drugod. Ogromna množica se je zbrala popoldne na rimskem Trgu del Popolo na manifestaciji KPI, na kateri je med drugim govoril Giancarlo Pajetta. Skupna značilnost vseh manifestacij je bila, da so potekle v najlepšem redu in brez najmanjšega incidenta. Na sliki: manifestacija rimskih študentov pred Kolosejem

PONOVNO DOLGA SEJA TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA SVETA

Občinski odbor je sicer protestiral vendar pristal na višje tarife za vodo

Ostro ločena mnenja o dekretu CIP - Kritično finančno stanje tržaške občine

Osrednje vprašanje, o katerem je razpravljala sinoči občinski svet se je nanašalo na zvišanje tarif ACEGAT za dobavo vode, ki ga ni avtonomno odločila občinska uprava, temveč ga je predpisal mednarodni odbor za cene. Občinski svet je z resolucijo levo sredine v bistvu obsodil ta ukrep, vendar istočasno tudi disciplinirano nanj pristal in se torej ni uprl, kot je to soglasno napravil neapeljski občinski svet.

Razpravo je odprl odbornik za industrijske dejavnosti Abate, ki je najprej obrazložil razne interpellacije, ki so jih vložile svetovalske skupine. Abate je nato povedal, da je mednarodni odbor za cene — CIP — s svojim dekretom od 4. oktobra 1974 za pet mesecev (Genova, Neapelj, Rim, Turin in Trst) uvedel nove obvezne tarife za vodo. Za Bari, Bologna, Firenze, Milano in Palermo pa je navedel okvirne zahteve, ki pa jih bodo mesta sama prilagodila potrebam s sklepi pristojnih pokrajinskih odborov za cene in končno, da morajo druga mesta izdelati kriterije za zvišanje tarif.

Odbornik je nadaljeval, da je s pravno — zakonskega vidika nesporno, da je dekret mednarodnega odbora polnopravno veljaven in da ima isto moč, kot jo ima zakon in da se mu občina ne more izogniti. Zaradi tega je občinski odbor tudi 23. oktobra sprejel na znanje nove tarife, vendar pa je že takrat tudi izrazil svoje začudenje, ker se niso prej posvetovali in obžalovali dejstvo, da se je kršilo načelo o samoodločanju krajevnih ustanov. Abate je nato o razlozi razne kritike in pri tem ugotovil, da je bil predlog, ki ga je izdelala tržaška občinska uprava in ki je bil na dnevnem redu zadnje dramatične julijske seje mnogo boljši, ker je bolje upošteval nujnost zaščite manjših potrošnikov. Med drugim je tudi potrdil, da od države predpisane tarife ne predvidevajo plašajev za kmetje, ki bodo torej za zalivanje morali zelo drago plačevati vodo.

Nato je odbornik prešel na politično plat vprašanja in je ugotovil, da je odbor moral sprejeti na znanje nove tarife, čeprav pa je tudi pomeni zelo resno kršitev avtonomije in da bi bilo potrebno predhodno posvetovanje o kriterijih.

Za KPI je svetovalec Inwinkl izrazil začudenje zaradi tako mila kritike državnega ukrepa, saj se je odbornik omejil na navedbo uradnega tiskovnega sporočila, ko pa bi bil potreben oster protest proti metodi in proti vsebini novega ukrepa. Glede metode je nesporno, da gre za državni avtoritativni ukrep in torej za nesprejemljiv na-

čini upravljanja. Vsebinsko pa pomeni državni ukrep ponovno zaostrevanje življenjskih stroškov v mestu, ki ima še tako žalostni draginski primat. Svetovalec je dejal, da je svetovalska skupina KPI pripravljena razpravljati tudi o tarifah, saj se zaveda vendar ACEGAT in resnih težav, v katerih se je znašla občina, čeprav istočasno tudi ve, da se vsega ne rešuje samo s tarifami. Vendar pa bi bilo prav, da bi se predložilo v obravnavo vse tarifne popravke, sedaj pa imamo opravka z zvišanjem tarife za vodo, pred časom so zvišali tarifo za elektriko in jutri bodo ponovno na neznani način postavili na dnevi red kako drugo tarifno postavko. Dejstvo je namreč, da je stalni odbor v skladu z izogibanjem pred odgovornostjo, saj ga je država s svojim posegom v bistvu rešila, da bi sprejel kakršno koli stalisti. Od tu tudi mil protest, ko pa bi morali narediti, kar zahteva osnutek resolucije KPI, ki predlaga, da se zahteva od države umaknitev dekreta in da ACEGAT ne uveljavlja novih tarif, kot je to že soglasno naredil občinski svet Neaplja.

Svetovalec Zimolo (PLI) je prav tako govoril o izogibanju odgovornosti večine, ki je v bistvu potrdila ukrep države, pa čeprav proti njemu sedaj formalistično protestira. Tudi liberalni svetovalec je o strogo obsodil uvedbo tega dekreta v Trstu, kjer je po uradnih statističnih podatkih draginja narasla za 13,6 odstotka, medtem ko znaša splošno italijansko poprečje 11 odstotkov.

Po razpravi o povišanju tarif ACEGAT je odbornik za proračun Lonzar poročal o resnih težavah, ki jih preživlja tržaška občinska uprava zaradi pomanjkanja denarja. Omenil je zapore kreditov in najhuje letošnji pomlad, zaradi katerih krajevne uprave skoraj ne morejo več najemati posojil. Lonzar je tudi napovedal, da bodo o finančnem položaju občine razpravljali čez dva tedna, ko bo občinski odbor predložil proračun občine za prihodnje leto.

Nato se je razvila daljša diskusija, v katero so posegli razni svetovalci. Nekaj čez polnoč so sledila glasovanja o resolucijah, o katerih pa bomo poročali v jutrišnji številki.

V začetku seje občinskega sveta je podžupan Giuricini odgovoril na vprašanje svetovalcev KPI Monfalca in Inwinkla o slabem vzdrževanju mestnih parkov. Podžupan jima je v bistvu pritril in dejal, da zelo težko uspejo pri razpisu javnih dražb, da bi specializirana podjetja prevzela skrb za parkove, ker tega občina s lastnimi osebami ne more. Zato je tudi malo upanja, da se bo stanje izboljšalo.

Na učiteljsku pri sv. Ivanu

Včeraj se je začel reden pouk na šoli za otroške vrtnarice

Vpisanih 14 rednih in 5 izrednih dijakin - Zelo pereče vprašanje šolskih prostorov

Pri sv. Ivanu se je včeraj dopoldne začel pouk na novi šoli, oziroma triletnem tečaju, za slovenske otroške vrtnarice. Nova šola, ki je začela delovati na podlagi zakona Belci - Škerk, je dodeljena učiteljsku in zato nima svojega ravnateljskega. Vpisalo se je 14 dijakin, ki so dokončale srednjo šolo in bodo po treh letih šolanja ter zaključnem izpitu dosegle diplomirotoške vrtnarice. Vpisalo pa se je tudi 5 tečajnic, ki že imajo diplomovise srednje šole in bi rade opravile zaključni izpit ob zaključku tega šolskega leta. Privatno pa obdelale predpisano snov, redno pa bi hodile na praktični pouk in hospitacije v otroški vrtci. Za to je potrebno izrečno dovoljenje ministrstva za šolstvo, na katerega je ravnatelj učiteljskega po šolskem skrbništvu naslovil začetno prošnjo. Upati je, da bo ministrstvo čimprej odgovorilo in odobrilo začetni predlog. Na novi šoli bo poučevalo 9 profesorjev, dijakinje 1. letnika pa bodo imele tudi eno uro na teden praktičnega pouka ali didaktične vaje v otroškem vrtcu, ki je v isti zgradbi kot učiteljske, osnovna šola in tečaj za vrtnarice.

Kot smo že omenili, se je za pro-

store našla začasna rešitev tako, da so učiteljske osnovne šole odstopili svojo konferenčno sobo. Tako bo lahko šola prihodnje leto pa bo šola potrebovala najmanj dve učilnici. Za učne prostore mora poskrbeti občinska uprava. Zdi se nam, da bi ne bi mogla biti dokončna, če bi se izsili italijanski otroški vrtci. Že pred osmimi leti je namreč italijanski otroški vrtci zasedel dve učilnici, občinski upravitelj pa so trčili, da gre za začasno rešitev. Ta »začasnost« traja že osem let, zdaj pa je stiska v šolski zgradbi pri sv. Ivanu še večja. Zato o poziramo na ta problem rajnsko konzulto pri sv. Ivanu, občinstvo upravlja in politične predstavnike.

● Na občinski oglasni deski do 7. t.m. na ogled seznam vseh dijakov višjih srednjih šol in poklicnih zavodov, ki bodo prejeli študijske podpore za šolsko leto 1974-75.

● Zaradi takovane ceste v U. S. Maurizio je tržaški župan odredil, oasno prepoved parkiranja in vožnje po omenjeni ulici.

Na petkovi seji deželnega sveta verjetno razprava o gospodarskih težavah

V optimističnem vzdušju se nadaljujejo pogajanja o deželni politični krizi

Zaščita slovenske narodnostne skupnosti je bila na dnevnem redu prvega dne razgovorov

Tudi včeraj so štiri delegacije strank leve sredine sedele dolgo časa za zaprtimi vrati in nadaljevale razgovore o obnovitvi koalicije na razgledni ravni. Kot običajno niso izdali nobenega uradnega sporočila, predstavniki pa so zelo napeti, saj so pogajanja prešla v delikatno fazo, ko ni mogoče predvideti izida. Vendar pa so po nekaterih indikacijah stvarne možnosti, da se dogovore za nov program in za sestavo deželnega odbora. Tega najbrž ne bo mogoče narediti do petka, tako da predvidevajo, da bo petkova seja deželnega sveta kratkotrajna in formalna.

Neuradno je bilo tudi potrjeno, da je bilo vprašanje zaščite slovenske narodnostne skupnosti na dnevnem redu prvega razgovora, ko so obravnavali politični okvir in odnos med državo in deželno red. To vprašanje je bilo na dnevnem red na zahtevo socialistične delegacije ponovno pozneje, ko bodo obravnavali konkretne programske obveze dežele.

Svetovalska skupina KPI je v zvezi s petkovim zasedanjem deželnega sveta izdala sporočilo, v katerem se sklicuje na sestanek z demokratičnimi svetovalskimi skupinami in na izmenjavno mnenje glede programa seje. Svetovalska skupina KPI na tej osnovi predlaga takojšen sestanek načel-

Proslave obletnice oktobrske revolucije

Jutri, 7. novembra, bo na pobudo KPI več proslav oktobrske revolucije, ki bodo istočasno s praznikom včlanjevanja 1975. Proslave 57-letne revolucije bodo:

Ob 20. uri v miljski kinodvorani »Verdi«. Manifestaciji bo predsedoval načelnik svetovalske skupine KPI v pokrajinskem svetu Gino Fontanot, govoril pa bo sen. Paolo Sena. Proslave se bo udeležila skupina sovjetskih mornarjev, ki so te dni v našem mestu. Sledil bo nastop Canzoniere triestini. Pol ure pred proslavo bo miljska sekcija KPI priredila na sedežu zakusko za goste.

Ob 20. uri pri Rumeni hiši v Barokovljah. Govoril bo Ezio Martone. Ob 20. uri v šentjakobskem sedežu, Ul. S. Zenone 10. Govoril bo Claudio Tanel.

Ob 20. uri na sedežu sekcije »Voslo« pri sv. Ivanu, Ul. S. Cilino 40. Govoril bo Giovanni Proserpio. Druge proslave bodo 9. in 10. t.m., osrednja, pokrajinska proslava, pa v nedeljo, 10. t.m., ob 10.30 v obnovljeni dvorani v Ul. Madonna 19. Govoril bo deželni tajnik Antonio Cuffaro.

POSREDOVANJE DEŽELNEGA ODBORNIKA STOPPERJA V RIMU

Iz »drugega modrega načrta« nakazati tržaški luki vsaj 8,5 milijarde lir

Splošno mnenje sindikalistov je, da bi za resno tehnološko obnovo luke potrebovali dvajsetkrat večje naložbe

»Drugi modri načrt« italijanske vlade za pomoč pristaniščem predvideva stošdeset milijard lir finančnih podpor, ki jih bo država blagajna izplačala v petih letih. Od teh je že sedaj zagotovljenih 30 milijard genovskemu pristanišču, medtem ko ni še znano, koliko naj bi pripadlo Trstu, ki se zvija v težkih krčih zaradi zaostlosti in zastarelosti naprav ter perspektive, da bo naša luka neprimerna za razvijanje čez dva tedna, ko bo občinski odbor predložil proračun občine za prihodnje leto.

Nato se je razvila daljša diskusija, v katero so posegli razni svetovalci. Nekaj čez polnoč so sledila glasovanja o resolucijah, o katerih pa bomo poročali v jutrišnji številki.

V začetku seje občinskega sveta je podžupan Giuricini odgovoril na vprašanje svetovalcev KPI Monfalca in Inwinkla o slabem vzdrževanju mestnih parkov. Podžupan jima je v bistvu pritril in dejal, da zelo težko uspejo pri razpisu javnih dražb, da bi specializirana podjetja prevzela skrb za parkove, ker tega občina s lastnimi osebami ne more. Zato je tudi malo upanja, da se bo stanje izboljšalo.

Na učiteljsku pri sv. Ivanu

Včeraj se je začel reden pouk na šoli za otroške vrtnarice

Vpisanih 14 rednih in 5 izrednih dijakin - Zelo pereče vprašanje šolskih prostorov

Pri sv. Ivanu se je včeraj dopoldne začel pouk na novi šoli, oziroma triletnem tečaju, za slovenske otroške vrtnarice. Nova šola, ki je začela delovati na podlagi zakona Belci - Škerk, je dodeljena učiteljsku in zato nima svojega ravnateljskega. Vpisalo se je 14 dijakin, ki so dokončale srednjo šolo in bodo po treh letih šolanja ter zaključnem izpitu dosegle diplomirotoške vrtnarice. Vpisalo pa se je tudi 5 tečajnic, ki že imajo diplomovise srednje šole in bi rade opravile zaključni izpit ob zaključku tega šolskega leta. Privatno pa obdelale predpisano snov, redno pa bi hodile na praktični pouk in hospitacije v otroški vrtci. Za to je potrebno izrečno dovoljenje ministrstva za šolstvo, na katerega je ravnatelj učiteljskega po šolskem skrbništvu naslovil začetno prošnjo. Upati je, da bo ministrstvo čimprej odgovorilo in odobrilo začetni predlog. Na novi šoli bo poučevalo 9 profesorjev, dijakinje 1. letnika pa bodo imele tudi eno uro na teden praktičnega pouka ali didaktične vaje v otroškem vrtcu, ki je v isti zgradbi kot učiteljske, osnovna šola in tečaj za vrtnarice.

Kot smo že omenili, se je za pro-

store našla začasna rešitev tako, da so učiteljske osnovne šole odstopili svojo konferenčno sobo. Tako bo lahko šola prihodnje leto pa bo šola potrebovala najmanj dve učilnici. Za učne prostore mora poskrbeti občinska uprava. Zdi se nam, da bi ne bi mogla biti dokončna, če bi se izsili italijanski otroški vrtci. Že pred osmimi leti je namreč italijanski otroški vrtci zasedel dve učilnici, občinski upravitelj pa so trčili, da gre za začasno rešitev. Ta »začasnost« traja že osem let, zdaj pa je stiska v šolski zgradbi pri sv. Ivanu še večja. Zato o poziramo na ta problem rajnsko konzulto pri sv. Ivanu, občinstvo upravlja in politične predstavnike.

● Na občinski oglasni deski do 7. t.m. na ogled seznam vseh dijakov višjih srednjih šol in poklicnih zavodov, ki bodo prejeli študijske podpore za šolsko leto 1974-75.

● Zaradi takovane ceste v U. S. Maurizio je tržaški župan odredil, oasno prepoved parkiranja in vožnje po omenjeni ulici.

Na petkovi seji deželnega sveta verjetno razprava o gospodarskih težavah

V optimističnem vzdušju se nadaljujejo pogajanja o deželni politični krizi

Zaščita slovenske narodnostne skupnosti je bila na dnevnem redu prvega dne razgovorov

Tudi včeraj so štiri delegacije strank leve sredine sedele dolgo časa za zaprtimi vrati in nadaljevale razgovore o obnovitvi koalicije na razgledni ravni. Kot običajno niso izdali nobenega uradnega sporočila, predstavniki pa so zelo napeti, saj so pogajanja prešla v delikatno fazo, ko ni mogoče predvideti izida. Vendar pa so po nekaterih indikacijah stvarne možnosti, da se dogovore za nov program in za sestavo deželnega odbora. Tega najbrž ne bo mogoče narediti do petka, tako da predvidevajo, da bo petkova seja deželnega sveta kratkotrajna in formalna.

Neuradno je bilo tudi potrjeno, da je bilo vprašanje zaščite slovenske narodnostne skupnosti na dnevnem redu prvega razgovora, ko so obravnavali politični okvir in odnos med državo in deželno red. To vprašanje je bilo na dnevnem red na zahtevo socialistične delegacije ponovno pozneje, ko bodo obravnavali konkretne programske obveze dežele.

Svetovalska skupina KPI je v zvezi s petkovim zasedanjem deželnega sveta izdala sporočilo, v katerem se sklicuje na sestanek z demokratičnimi svetovalskimi skupinami in na izmenjavno mnenje glede programa seje. Svetovalska skupina KPI na tej osnovi predlaga takojšen sestanek načel-

nikov skupin. Svetovalska skupina KPI poleg tega poudarja, da mora deželni svet delovati, saj je gospodarski in socialni položaj zelo resen zaradi poslabšanja ravni zaposlitve in padca življenjske ravni prebivalstva. V takih okoliščinah je zelo važno, da je deželni svet funkcionalen.

Na razgovorih o obnovitvi levo-sredinske uprave so prisotne vse štiri delegacije v skoro polnoštevni zasedbi. Za KD so prisotni deželni tajniki Tonutti, Comelli, Del Gobbo, Bresan, Santuz, Rinaldi, Coloni, Masutti, Metus, Larice in Chiavola, za PSI deželni tajnik Tringale, poslanca Fortuna in Castiglione, Pittino, De Carli, Tosolini in Del Ben, za PSDI deželni tajnik Bianchi, poslanca Ceccherini, Dal Mas, Bertoli, Vitale, Casarotto, Orlando, Zucali in Orlando, za PRI deželni tajnik Di Re, Mauro, Foi, Barnaba in Pascutti.

Sindikati za rešitev krize na univerzi

Vzajemno z univerzitetnimi sindikalnimi organizacijami je deželna federacija CGIL, CISL in UIL razpravljala o kritičnem položaju tržaške univerze. Vzrokovi za to krizo je več, vendar moramo opozoriti

predvsem na že kronično zavičanje vladnih in krajevnih oblasti pri izdajanju podpor univerzi, na zakasnevanje pri plačevanju učnega in neučnega osebja univerze in na zelo pomanjkljivo dajanje študijskih podpor. Dosedaj je namreč le tretjina vseh študentov, ki bi morali podpore prejeti, to dobila.

Federacija sindikalnih organizacij CGIL, CISL in UIL je sklenila, zahtevati takojšnja srečanja s tržaškimi prefekti, z deželnim odborom in pa z rektorjem univerze, da bi tako našla kako možno rešitev za krizo, ki bi lahko privedla do popolne paralize univerze.

PD »IVAN GRBEC« — škedenj priredi danes, 6. novembra, ob 20. uri

predavanje o Kubi

Predavatelj Bruno Krizman bo opisal svoje potovanje po tej srednjeevropski državi z besedo in z barvnimi diapozitivi.

Vabimo sovraneke k obilni udeležbi in jih prosimo za točnost.

DOBOR

Včeraj - danes

Danes, SREDA, 6. novembra LENTART

Sozne vzide ob 6.51 in zatone ob 16.46 — Dolžina dneva 9.55 — Lu na vzide ob 22.59 in zatone ob 12.32

Jutri, CETREK, 7. novembra ZDENKA

Vreme včeraj: najvišja temperatura 11,5 stopinje, najnižja 8,6, ob 19. uri 8,6 stopinje, zračni pritisk 1018,6 ustaljen, veter 18 km severovzhodni snitni 38 km, vlaga 78-odstotna, dežja je padlo 9,8 mm, nebo pooblačeno, morje rahlo razgiban, temperatura morja 14,7 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

Dne 4. in 5. novembra 1974 se je v Trstu rodilo 14 otrok, umrlo pa je 27 oseb.

UMRLI SO: dva meseca star Ivo Balbi, 78-letna Francesca Fiocca v. Bremiz, 72-letni Pietro Gustin, 65-letna Tranquilla Maglizza por. Boscolo, 90-letna Rosa Rocco vd. Vogt, 61-letni Francesco Della Negra, 10 mesecev stara Michela Ceglia, 75-letni Pasquale Dellezzotti, 91-letni Michele Piresi, 88-letni Francesco Bonano, 88-letna Elisabetta Mariuz vd. Basso, 94-letna Ermenegilda Zorzenoni vd. Zanetti, 76-letna Valeria Pertot vd. Sudlik, 84-letni Ermanno Smolars, 66-letni Erminio Trapella, 72-letna Lidia Gragorich por. Rigon, 65-letni Mario Manoliakis, 71-letna Josipina Furlan por. Skrinjar, 85-letna Maria Bravin vd. Lucchese, 81-letni Mario Resto Casagrande, 82-letni Just Grgič, 58-letni Giuseppe Bossi, 78-letna Giuseppina Giribaldi, 76-letni Mario Zubin, 63-letni Giuseppe Turcino, 85-letna Elda Aprile vd. Treviani in 76-letni Vladimir Colombo.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 13. do 16. ure)

Dott. Gmeiner, Ul. Giulia 14; Manzoni, Largo Sonnino 4; INAM, Al Cedro, Trg Oberdan 2.

NOCNA SLUŽBA LEKARN (od 19.30 do 8.30)

All'Angelo d'oro, Trg Goidoni 8; Cipolla, Ul. Belgiojosa 4; Ai due Lucci, Ul. Ginnastica 44.

LEKARNE V OKOLICI

Bojunece (tel. 228-124), Bazovica (tel. 226-165), Opčine (tel. 211-001), Prosek (tel. 225-141), Božje polje — Zgonik (tel. 225-596), Nabrežina (tel. 200-121), Sesljan (tel. 209-197), Zavle (tel. 213-137), Milje (tel. 271-124).

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA S.p.A.

URADNI TEČAJ BANKOVCEV

Ameriški dolar 668,50
Funt šterling 1564,—
Švicarski frank 235,25
Francoski frank 142,20
Nemška marka 262,20
Avstrijski šiling 36,38
Dinar: debeli 36,—
drobni 36,—

MENJALNICA vseh tujih valut

Prispevki

Nameste cvetja v slovo nam Bertokovi darujeta Pavla in Angelo Kukanja 3.000 lir za Dijsko matico.

GLASBENA MATICA - TRST

Sezona 1974-75
Drugi abonmajski koncert

V nedeljo, 10. novembra, ob 17. uri v Kulturnem domu

Simfonični orkester in zbor RTV Zagreb

Dirigent: IGOR KULJERIĆ

Solisti: MIRKA KLARIĆ — sopran
MITJA GREGORAC — tenor
LJERKA PLESILIC — klavir

Rezervacije, prodaja vstopnic in abonmajev v pisarni Glasbene matice (Ul. R. Manna 29 — tel. 41-86-05) ter eno uro pred pričetkom koncerta pri blagajni Kulturnega doma.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE - Trst Kulturni dom

IVAN CANKAR
ZA NARODOV BLAGOR

Komedija v štirih dejanjih

Scena DEMETRIJ CEJ
Kostumi MARIJA VIDAU
Režija MARIO URŠIC

Jutri, 7. t.m. ob 16. uri abonma red G.
V petek, 8. t.m. ob 16. uri abonma red H.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE - Trst Kulturni dom

PAVEL GOLIA

JURČEK

pravljica v 4 dejanjih s prologom

Scena DEMETRIJ CEJ
Kostumi MARIJA VIDAU
Glasba ALEKSANDER VODOPIVEC
Režija MARIO URŠIC

V torek, 12. t. m., ob 15.30 PREMIERA

KULTURNI DOM STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE - Trst

OTVORITVENA predstav sezona 1974-1975: Ivan Cankar — ZA NARODOV BLAGOR, komedija v 4 dejanjih.

Jutri, 7. novembra ob 16. uri — abonma red G. ob 16. uri — abonma red H.

V petek, 8. novembra ob 16. uri — abonma red H.

Abonmaji in vstopnice so na razpolago pri blagajni Kulturnega doma eno uro pred začetkom predstav.

POLITEAMA ROSSETTI

Danes ob 20.30: »Avstria je bila urejena dežela«. Rezervacije in informacije pri osrednji blagajni v Pasazi Protii 2, tel. 36-372 — 38-547.

VERDI

Jutri, 7. novembra, bo v gledališču Verdi prva predstava letošnje operne sezone. Na sporedu je »Il Taborro«, »Suor Angelica« in »Gianni Schicchi«. Dirigent Giacomo Zani, režija Giancarlo Menotti, scene Pierluigia Samaritanja. Gala predstava bo ob 20. za red A (parter in lože) in red B (za galerijo in balkon). Abonenti lahko dvignejo pri gledališki blagajni (tel. 31-948) abonmajske izkaznice za rede A, B, C in S.

Dotrpel je moj dragi brat

KARLO CAHARIJA

Pogreb bo danes, 6. novembra ob 10.45 iz mrtvašnice glavne bolnišnice.

Zalostno vest sporoča sestra Dora

Trst, 6. novembra 1974

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil naš dragi oče in ded

JUST GRGIČ (ROVTERJEV)

Pogreb bo danes, 6. novembra, ob 12.30 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v bazovski cerkvi.

Zaljubljeni sin Miro in hči Vilma z družinama ter drugo sorodstvo

Bazovica, 6. novembra 1974

Dne 4. novembra je preminila naša draga

JOSIPINA SKRINJAR roj. FURLAN

Pogreb bo jutri, 7. novembra, ob 11. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice v cerkvi na Katlini.

Zalostno vest sporočajo: mož Ivan, hčere Ana, Ivana in Evelina, zetje, vnukinja Gracijela, sestra Ana, nečaki ter drugi sorodniki

Trst, 6. novembra 1974

Občinsko pogrebno podjetje, Ul. Zonta 7/C.

Kino

Ariston I.N.C. 16.30 »Trash« (1 rifiuti di

Zanemarjena pot k spomeniku pri Bazovici

Taka, kot vidite na sliki, je zdaj pot, ki se odcepi od mednarodne ceste Trst - Reka in pelje na kraško gornjino, kjer stoji spomenik bazoviški junakom. Tako zanemarjena pot ne vidimo daleč naokoli na Tržaškem: luknje in luže. Nekaj delavcev bi jo lahko popravilo v enem samem dnevu. Upamo, da se bo konzulta za vzhodni Kras zavzela pri tržaški občinski upravi, oziroma, da ne bo niti potrebno posredovanje konzulte in da bo pristojno odornostvo samo poskrbelo za popravilo poti.

Prav tako bi se morala konzulta zavzeti na pristojnem mestu, da se ob cesti postavi dvojezičen napis, ki bi usmerjal obiskovalce na kraj ustrelnive bazoviških junakov.

Gradnja nove šole na Ženjani

Tržaška občina sporoča, da se je zaključila gradnja prvega dela (12 učilnic šolskega kompleksa za srednjo šolo na Ženjani (Salita di Zugnano) tako da se je večerj lahko začel redni pouk. V tesnem sodelovanju z vladnim komisarom in uradom za javna dela je občina poskrbela zlasti za ureditev naprav za ogrevanje in za kanalizacijo.

Tržaški podžupan Giuricin je obljubil, da bo občina skrbela za gradnjo drugega dela šolskega kompleksa na Ženjani, takoj ko se bo zaključil postopek za prenos pristojnosti zavoda ISES na občino. Zgradili bodo še 12 učilnic in telovadnico.

VESTI Z ONSTRAN MEJE

V Izoli se je začel veterinarski seminar

V Izoli se je danes začel 4-dnevni veterinarski seminar, na katerem bodo ugodni slovenski strokovnjaki obravnavali vrsto vprašanj s področja higijene živalskih obrotov in živil nasploh. Seminarja se udeležuje okrog sto predstavnikov podjetij živilsko-predelovalne industrije Slovenije in ustreznih obrotov. Gre predvsem zato, da bi ugotovili, sedanje stanje, izdelali na osnovi tega programe za odpravo določenih pomanjklivosti, hkrati pa se bodo tudi pogovorili, kako zagotoviti pri gradnji novih objektov kar najbolj zadovoljivo higiensko raven.

L. O.

NOV POSKUS SPREMINJANJA ETNIČNEGA ZNAČAJA ZGONIŠKE OBČINE?

Tržaško podjetje namerava zgraditi hotel-residence in prodaja apartmaje

Zadeva se vleče že od leta 1961 - Občinska uprava naj čimprej in primerno ukrepa

Pred dnevi smo v tržaških časopisih zapazili zanimiv oglaš, našo pozornost pa je pritegnil tudi še bolj vabljiv propagandni material «za nakup» ki v sedanjih gospodarskih nestabilnosti nudi odlično jamstvo pred razveznotenjen: «Hotel residence Monte Grisa». Podjetje «Delta Immobiliare di Costruzioni» namreč prodaja mini apartmaje (enosobne in dvosobne) na Krasu. Za informacije in prednaročila naj se zainteresirani obrnejo na... (sledi naslov).

Ker očitno ne gre za običajno restavracijo, hotel ali hotel, pač pa za «hotel residence», smo se pozanimali, kje je ta novi objekt, ali kje ga gradijo v kateri občini in kdo je izdal gradbeno dovoljenje. Že sama ponudba in oznaba pravila, da gre za «novo formulo v Trstu». Ne gre torej za hotel, v katerega prihajajo in odhajajo turisti in poslovni ljudje, ampak za kompleks malih apartmajev z vsemi udobnostmi in storitvami (bazen, igrišča, restavracija, bar, itd.), ki jih lahko nudi hotelski obrat. Kdor želi, in če ima dovolj denarja, lahko kupi tudi več sob, ali apartmaje. Ko postane lastnik in se vseli, lahko dobi v tisti občini stalno bivaljšče. Občinska uprava ga mora vpisati v seznam stalnih prebivalcev, z vsemi posledicami, ki sledijo.

Kje naj bi torej bil ta «Hotel residence Monte Grisa»? V zgonski občini, na Devinčini, ob trbiški avtocesti, kjer se odcepi pot k svetišču na Vejni. Zadnje gradbeno dovoljenje za hotel, motel in restavracijo, je podjetje Delta (s sedežem v Trstu) izdal zgonski župan 2.5.1974, po ugodnem mnenju občinske gradbene komisije (na seji 5.3.1974).

Tako župan kot člani gradbene komisije so bili neprijetno presenečeni in ogorčeni, ko so zapazili oglaš v časopisih in propagandni material. Gradbeno dovoljenje je bilo izdano za hotel, motel in restavracijo, po načrtih, ki jih je podpisal dr. inž. Ugo Mutarelli. Župan, občinska uprava in gradbena komisija so se torej nepravilno opredelili pred novim dejstvom, ki vzbuja zaskrbljenost in pritožbe: ne samo zgonskih javnih upraviteljev in občanov, ampak vse naše narodnostne skupnosti, in to tembolj, ker imamo s podobnimi pobudami pri Brisčikih že grenke izkušnje.

Ko smo se te dni pogovarjali o zadevi z zgonskim županom, nam je izjavil, in večkrat potrjil, da gradbeno dovoljenje je bil nikakor izdano za «hotel residence», da je že povabil vodstvo omenjenega podjetja za pojasnila in da bo občinska uprava primerno ukrepala.

GORIŠKI DNEVNIK

IZ INDUSTRIJE SE KRIZA PRENAŠA V TRGOVINO

V goriških trgovinah so v septembru že občutili hudo gospodarsko krizo

Z razprodajami so hoteli številni trgovci priti do denarja za nakup novih zalog - Zaradi uvoza iz Jugoslavije v Gorici meso ceneje kot drugod

Analiza o trgovski menjavi med Goriško in sosednimi jugoslovanskimi področji ter o poslovanju trgovine v Gorici in v pokrajini na splošno ni nič kaj ugodna. To izhaja iz poročila o poslovanju trgovine v septembru, ki ga je sestavila goriška zbornica za trgovino, industrijo in obrt.

Gospodarsko krizo so takoj po letnih počitnicah občutili tudi na Goriškem. To je bilo razvidno na vseh področjih. Ljudje so zaradi povečanih cen vseh proizvodov zmanjšali svoje običajne nakupe. Najmanj so bile še prizadete trgovine z jestvinami, kjer pa so pričeli ljudje kupovati le najnujnejše in pustili na policah drage likerje in druge dobrote, zlasti še izozemske, ki so jih kupovali v zadnjih letih. V mesnicah se je povečala prodaja svinjskega in piščančevega mesa, ki sta cenejša od telečjega in govejega. To sicer le v mesnicah, kjer kupujejo ljudje z nižjimi dohodki. V nekaterih trgovinah v mestnem središču, kjer kupujejo gospodinjice iz bogatejših družin, niso opazili nazadovanja v nakupih prehranbenih proizvodov.

V septembru pa, ugotavlja poročilo trgovske zbornice, je bilo lete več razprodaj kot v prejšnjih letih. Trgovci so se očitno hoteli otresti starih zalog in so bile zato prodajne cene, zlasti oblačil in čevljev, nižje od običajnih. Jasno je, da so hoteli trgovci dobiti tudi v svoje blagajne denar, s katerim bi v tovarnah nakupili novega blaga. Sicer pa kaže, da so trgovci v tovarnah letos kupili manj blaga kot običajno. To zaradi višjih cen tekstila in čevljev kot tudi zaradi napovedanih manjših nakupov s strani potrošnikov. Zaradi tega je markskatera tovarna oblačilne stroke v Italiji morala zapreti svoj obrat, ker nima naročil za prihodnjo pomlad.

Plače so namreč ostale skoro na isti ravni kot lani, ljudje pa si morajo najprej priskrbiti prehrano in skrbeti za kurjavo, ki je letos kar trikrat dražja od lanske.

V mesnicah smo imeli v Gorici meso nekoliko ceneje drugod v državi. Tako so lahko mesarji že v septembru prodajali meso ceneje kot je določil prefekt, ki je upošteval vsedrjavne cene. Da je lahko do tega prišlo, se je treba zahvaliti obsejnimu sporazumu in prosti coni. Goriški mesarji so namreč iz sosednega jugoslovanskega področja lahko uvozili večje količine mesa po nižjih cenah na področje prosje cone. To so potrošniki tudi izkoristili. V goriški trgovinski zbornici upajo, da bomo to ugodnost v Gorici lahko še vnaprej izkoristili, kljub nadaljnjim prepovedim uvoza mesa v državo skupnega evropskega tržišča iz tretjih držav. Na goriškem področju je to možno, saj imamo na razpolago še vedno kredite za uvoz na podlagi videnskega sporazuma.

V septembru so zabeležili precej prometa v okviru videnskega sporazuma. Izvozili so blaga v vrednosti 217.000.000 lir, uvozili pa so blaga za 142.000.000, od teh je bilo kar za 120 milijonov lir mesa.

Ker omenjamo gospodarski položaj na Goriškem v septembru lahko dodamo, da je bilo v trgovinski pristanišču manj prometa kot v prejšnjih mesecih. Razložilo so le 73.800 ton blaga, največ lesa in gorilnega olja. V pristanišču je prišlo 64 ladij, od teh trinajst s tujo zastavo.

Napovedanega avtobusa na Vrh ni bilo

Že 1. novembra napovedanega avtobusa iz Martinšine in z Vrha v tržaško ladjedelnico in z Vrha v goriške šole ni bilo. Delavci, ki so namenjeni v tržaške tovarne so morali večerj s svojimi vozili kot običajno, prav tako je za prevoz dijakov z Vrha v Gorico poskrbel šolski avtobus, za katerega skrbi sovodenjska občinska uprava. Kaže, da so vmes prišle običajne težave birokratskega značaja. Kot smo izvedeli, bo ta avtobus najbrž prišel voziti 15. novembra.

Polemično pismo nadzornega odbora

S strani pokrajinskega nadzornega odbora med krajevnimi upravami smo dobili pismo, kjer zastopniki tega odbora polemizirajo s tiskovnim poročilom sindikalne federacije, ki je bilo v časopisih objavljeno pred nekaj dnevi. Sindikati so protestirali proti okrožnici nadzornega odbora vsem občinam, kjer je bilo rečeno, da je treba spoštovati zakon v zvezi s predjudimi občinskimi službenim. Občine so namreč, upoštevajoč vsedrjavni sporazum med sindikati in zvezo občin ter zvezo pokrajini, dale vsem uslužbenim, od lanskega 1. julija 20.000 lir mesečno.

KLUB «SIMON GREGORIČ» Gorica

vabi na otvoritev razstave o BEGUNSKEM SOLSTVU MED PRVO SVETOVNO VOJNO

svetovno vojnino

nega predjuma na predvidene poviške plače. Ta povečani strošek so občinski sveti dali tudi v letošnje proračune, notranje ministrstvo pa je vse te postavke občinam, ki imajo primanjkljaj, črtalo. Zaradi tega je notranje ministrstvo tudi porazdelilo vsem zainteresiranim o krožnicu v kateri opozarja, da ne smejo občine imeti stroškov, ki niso kriti v proračunu. Pokrajinski odbor je to okrožnico poslal vsem občinam, sindikati pa so protestirali. To ker nekateri občinski možje menijo, da bodo sedaj morali nehati dati omejen mesečni predjudem 20.000 lir. Pismo nadzornega odbora je s tem v zvezi zelo polemično do sindikalnega stališča.

V Trzinu stavkali dijaki višjih šol

Večkrat jutraj so v Trzinu stavkali dijaki višjih srednjih šol. Stavko je oklical dijaški odbor ob sodelovanju mladinske sekcije komunistične partije, da bi tako izrazili protest proti rovarjenju fašističnih skupin v Italiji. Višješolci so se v jutranjih urah zbrali v kino dvorani «Principe», kjer so sledili predvajanju profitašističnih filmov.

V Trzinu nekateri dijaki nižjih in osnovnih šol večerj niso imeli pouka. Spočetka je kazalo, da so se pridružili stavki višješolcev, pozneje pa se je zvedelo, da so dijaki zapustili šolske učilnice, ker so bile mrzle.

Pobiranje davkov v Sovodnjah

Občinska uprava v Sovodnjah sporoča, da bodo davkarji 11. novembra na županstvu pobirali sedanjí obrok davkov.

Prodaja abonmajev za koncertno sezono

Prihodnji teden, v četrtek 14. novembra, se prične v gledališču Verdi slovenska abonmajska glasbena sezona, ki jo prireja Glasbena matica, Slovenska prosvetna zveza in Zveza slovenske katoliške prosvete. Na prvem koncertu bosta nastopila Slovenski komorni orkester iz mladinski zbor iz Maribora, dirigiral bo Anton Nanut.

Abonmajске izkaznice so že v prodaji na naslednjih mestih: sedež Glasbene matice v Gorici, UL, Malta 2; sedež Slovenske prosvetne zveze, UL, Malta 2; pisarna Artur Koshuta, UL, Mamelj 5. Cenik za pet abonmajskih koncertov je 4.000 lir, za mladince in dijake pa velja znižana cena 2.000 lir. Vstopnice za posamezni koncert bodo v prodaji po 1.000 lir.

Dismo uredništvu

Dragi tovariši urednik,

Primorski dnevnik objavlja že več časa veliko in jasno razpredelno programov radia in televizije. Zelo podrobno so obdelane televizijske oddaje obeh italijanskih kanalov, ljubljanske in koprskve televizije. To je zelo lepo in prav, saj lahko že vnaprej vemo, kakšen program si bomo zvečer izbrali. V nekaterih krajih Goriške in verjetno tudi Tr-

žaške pa čutimo v tem obveščanju določeno pomanjkljivost. Na vsem goriškem Krasu, v Trzinu, v Ronkah in še marsikje lahko zelo lepo sprejemamo tudi zagrebško televizijo, to kar naravnost z oddajnika nad Reko. Zagrebško televizijo ni moč videti ne v mestu Gorici in niti v Brdih in skoro gotovo niti v Trstu. Jo pa vidimo mi. Ker imajo včasih tu nekatere športne in druge zanimive oddaje, ki jih ni moč videti ne na ljubljanski ne na koprski televiziji, bi bilo morda prav, da bi nas v Primorskem dnevniku vsak dan, čeprav na kratko, obveščali o programih zagrebške televizije. Seveda bi bilo potem treba sedanjí naslov «jugoslovanska televizija» spremeniti v «ljubljanska televizija».

Bralec z goriškega Krasa

PO PODATKIH TRGOVINSKE ZBORNICE

Dejavnost letališča v Ronkah v mesecu septembru zadovoljiva

Zmanjšanje prometa v pristanišču Portorosega

Po podatkih biltena, ki ga izdaja trgovska zbornica, se je promet v pristanišču Portorosega v mesecu septembru občutno zmanjšal. V tem mesecu so raztovorili in natovorili samo 73.000 ton blaga, od česar pripada 38 odstotkov lesu, 22 odstotkov pa kurilnemu olju. Prišlo je 64 ladij, od tega 13, ki so plule pod tujo zastavo.

Razveseljevi, kljub podražitvam vozovnic in splošni krizi, ki bi govorila v prid varčevanju, so podatki o prometu na julijem letališču v Ronkah. V septembru je pristalo in odletelo 155 letal, torej po pet na dan. Z njimi je priletelo 9.400 potnikov, odletelo pa 10.355. S temi letali so prepeljali tudi okoli 500 stotov blaga.

Vladimir Klanjšček razstavlja v salonu Meblo

Večkrat popoldne so v razstavnem salonu pohištvene kombinata Meblo v Novi Gorici odprli razstavo slikarja profesorja Vladimira Klanjščka iz Gorice. Gre za pomemben napot, ki ga delovna organizacija tolikšne razsežnosti, kakršna je tovarna pohištva Meblo, daje za takšnimi pobudami le kulturni ustvarjalnosti novogoriškega območja. Z odprtjem Klanjščkove razstave.

PD «NAŠ PRAPOR»

Pevna - Oslavje - Stmaever bo v petek, 8. novembra, ob 20.30 v prostorih Pepijeve gostilne na Oslavju predvajalo slovenski film

Cretje

v jeseni

Vsi vaščani so vabljani, da se filmskega večera udeležijo!

NA POBUDO PLANINSKEGA DRUŠTVA NOVA GORICA

KOMEMORACIJA K. JUGA MISLECA IN PLEZALCA

Lik uglednega Solkanca je osvetlil prof. Branko Marušič

V ponedeljek zvečer je Planinsko društvo Nova Gorica priredilo v veliki skupščinski dvorani predavanje ob 50-letnici smrti diplomirane filozofa in plezalca Klementa Juge. S tem predavanjem se je društvo hotelo oddolžiti solkanemu rojaku, ki je tako pomembno mesto zavzel v vrstah primorskih izobražencev v Sloveniji ter je bil s svojimi plezalskimi sposobnostmi pionir slovenskega alpinizma ter med prvimi osvajačji slovenskih sten in še zlasti severne stene Triglava.

Planinsko društvo pri izbiri predavatelja ni moglo imeti srečnejše roke, ko se je odločilo za ravnatelja Goriškega muzeja prof. Branka Marušiča, zgodovinarja in solkankega rojaka, ki je z vseh strani osvetlil lik tragično preminulega planinca in misleca.

Jubilejno svečanost je odprl predsednik PD Nova Gorica Jože Srebrnič, ki je pozdravil številno občinstvo, med katerim je bila tudi delegacija odbora Slovenskega planinskega društva Gorica skupno s

predsednik Jožico Smet. Dogodek je povzignil nastop Goriškega okteta, ki je v uvodnem in sklepnem delu zapel več pesmi s planinsko in narodno vsebino.

Razstave

V galeriji «Il Torchio» v Ulici Mamelj je vsak dan, do 15. novembra, odprta razstava najnovejših slik našega rojaka, slikarja Demetrija Ceja.

V Goriškem muzeju v Kromberku je razstava «Iz kitajske zbirke slovenskega etnografskega muzeja». Odprta je ob delavnikih od 8. do 14. ure, ob nedeljah pa od 13. do 18. ure.

V razstavnih galeriji Pro Loco v Gorici so odprli slikarsko razstavo tržaškega umetnika Luciana Corriera. Razstavljenih je 30 slik, razstava bo odprta do 15. novembra.

V razstavnih galeriji MEblo v Novi Gorici je do 15. novembra, vsak delavnik v delovnih urah, odprta razstava številjarskega rojaka Vladimira Klanjščka.

Razna obvestila

Slovensko planinsko društvo Gorica obvešča udeležence martinovanja, ki se bodo z avtobusom odpeljali na Most na Soči, da bo odhod s Travnika ob 13.30, iz Podgore ob 13.35, iz Stančarje ob 13.40 ter iz Sovodnji ob 13.45.

Kino

Gorica

VERDI 17.15-22.00 «Fatti di gente per bene». G. Giannini in C. De-neuve. Barvni film. Prepovedano mladini pod 14. letom.

CORSO 17.00-22.00 «Il giustiziere della notte». C. Bronson in V. Gardena. Barvni film.

MODERNISSIMO 17.30-22.00 «Allan-scanf». M. Mastroianni in L. Mas-sari. Barvni film.

VITTORIA 16.30-22.00 «I satanici ri-ti di Dracula». C. Lee in P. C. shing. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.

CENTRALE 17.15-21.00 Bud Spencer e Mestito in «Un esercito di cinque uomini». Barvni film.

Tržič

AZZURRO 17.30-22.00 «UFO — pren-de ti vivi». Barvni film.

EXCELSIOR 16.00-22.00 «I senza no-me». Barvni film.

PRINCIPE 17.30-22.00 «Bernardo, ca-ne ladro e bugiardo». Barvni film.

Nova Gorica

SOCIA «Ameriška noč», ameriški film v barvah ob 18.00 in 20.00.

SVOBODA «Srečno Kekec», slovenski film ob 18.00 in 20.00.

DESKLE «Začetnica na pločniku», francoski barvni film ob 19.30.

RENCE Prosto.

PRVACINA «Holandska zveza», ame-riški barvni film ob 20.00.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Danes ves dan in ponoči je v Gorici dežurna lekarna D'Udine, trg sv. Frančiška 4, tel. 21-24.

Prispevki

Goriški kvodajalni sekciji so darovali: Annanaria Leopoldi 5.000 lir v spomin Clare Mosetti, Dore Leopoldi 5.000 lir namesto svetila na grob prijatelja Rudina Mosettina, Cesira Malabarba 10.000 lir v spomin svojih dragih ter 10.000 lir v spomin družine Gladrossi.

Umor v Medei izvršili dve osebi?

Umor Arriga Godeasa v Medei še vedno povzroča ugibanja in spodbuja fantazijo. Aretacija njegove hčerke Roberta in njena obdolžitev očetomora po sodbi nekaterih poznavalcev gnusnega zločina ne bi smela predstavljati zaključne faze v preiskovalnem postopku, ampak kvemurju pričetek. Prebivalci Medee sodijo, da sta pri umoru sodelovala dva, kajti toliko nožev so preiskovalci našli v stanovanju, kjer je bil storjen zločin. Če sta bila torej dva noža, potem sta bila tudi dva napadalka, medtem ko je sedaj v zaporu, če sploh gre za napadalko in za morilko, samo ena oseba, in sicer Godeasova hčer Roberta. S tem dvema nožema je bil Arrigo Godeas dvajsetkrat zaboden, se pred tem, ali morda po tem pa ga je nekdo s trdim predmetom, bodja s strešno opeko udaril po glavi. Tragedija se je morala izvršiti v

trenutku, ko je bil Godeas slečen, kajti na spodnji majici, ki je bila sicer okrvavljena, niso zbledeli nožem povzročili nikakršne škode. Očitno je napadalec truplo, po tolikih ubodih in udarcem po glavi brez življenja, obkrel v spodnjo majico po umoru, zaradi tistih ne-normálnih reakcij, ki bi jih človek ne bi moral imeti, če ne bi v trenutku zmede in slabo povezanih namenov, da bi nasilje prikril.

Ker je branilec odv. Bernot vložil zahtevo, naj preiskovalci Roberto Godeasa pregledajo, da ugotovijo, če ima po telesu rane, ki bi jih morebiti dobila pri ruvanju z očetom, bi bilo po tej zahtevi; močnega sklepati, da je bila Roberta Godeasova preobčutljiva. Ob takšni zahtevi izgubi verjetnost tur-din govorica, češ da so preiskovalci našli pod nohti Arriga Godeasa lase svoje hčerke.

Gnusa tragedija, ki se je odigrala v Medei in zaradi katere je Roberto Godeas že tri tedne v priporu, se torej nadaljuje in zapleta. Razpleti ta klopčič ugank, to je sedaj naloga preiskovalnih organov. (Slika iz družinskega albuma, posnetka pred kratkim na poroki njihovega znanca, prikazuje do nedavna srečno družino Godeas: poleg Arriga — od leve proti desni — sedijo hči Roberta, mlajša hčer Loredana in žena Rina.

Pri Rutarijih nesreča treh Goričanov

V vasi Rutarij pri Dolenjah se je pred dnevi pripetila avtomobilska nesreča, pri kateri so ranile tri osebe iz Gorice. Gre za 58-letnega upok. Giovannija Polanija iz UL, Don Bosco 83 (v goriški bolnišnici se bo zdravil 8 dni

zaradi možganskega pretresa), za 60-letno gospodnjo Danico Cijot por. Poliani (okrevala bo v petih dneh zaradi udarca na obrazu) ter za 74-letno upok. Antonio Poliani, ki je pri nesreči utrpela lažje poškodbe po telesu in se bo zaradi tega zdravila 7 dni.

Nesreča v Italcantieri V Tržaški ladjedelnici Italcantieri se je večerj jutraj precej hudo ponesrečil 25-letni delavec Giovanni Casalin iz Staraneca. Pri čelu mu je namreč padla na levo roko železna plošča. V tržaški bolnišnici, kamor so ga takoj odpeljali, se bo zdravil trideset dni.

DEŽURNA LEKARNA V TRZICU Danes ves dan in ponoči je v Trzicu dežurna lekarna Alla Salute, UL, Cosulich, tel. 72-480.

NA ZASEDANJU PREDSTAVNIKOV IZSELJENSKIH ORGANIZACIJ IZ F-JK

DOKUMENT O OSNOVNIH ZAHTEVAH IN O SKUPNEM DELOVNEM NAČRTU

Zasedanja so se udeležili tudi predstavniki Zveze slovenskih izseljencev iz Beneške Slovenije - Med zahtevami je tudi zahteva o uradnem priznanju slovenske narodne manjšine v Videnski pokrajini

Ob koncu evropskega srečanja emigrantov iz dežele Furlanije - Julijske krajine, ki so ga v Zürichu priredile organizacije ALEF, ERA PLE/ACLI in Zveza slovenskih izseljencev iz Beneške Slovenije, so pri- stolično soglasno izglasovali naslednji skupni dokument, ki naj bi bil o- snova za čim širše združevanje emigrantskih društev iz naše dežele ter sindikalnih organizacij v deželi sami okoli osnovnih skupnih zahtev.

Izseljevanje ostaja v Furlaniji - Julijski krajini v vseh svojih hudi razsežnostih. Dejstvo, da se je nekoli tisoč emigrantov vrnilo v de- želo, se zoperstavlja drugo dejstvo, da so namreč na novo odšli od do- ma drugi tisoči predvsem mladih emigrantov. V gorskih krajih, tako na primer v Karniji in v Beneški Sloveniji, se je moralo prisilno iz- seliti celo 80 odstotkov aktivnega prebivalstva. Gospodarski razvoj napreduje počasi in nestalno, red- ke nove pobude so koncentrirane v določenih krajih, kar povzroča hud pojav delavcev - vozačev. Vedno pogostje vidimo, da preneha- jo z aktivnostjo podjetja, ki so bi- la deležna številnih javnih podpor in olajšav.

Zal je tudi gospodarski, družbe- ni in politični položaj v državi ze- lo hud. Zahteva bi izbere in kon- kretna dejanja, ki bi se močno raz- likovala od tistih v preteklosti. Kot dokazuje zadnja vladna kriza, na- meravajo večinske politične stran- ke kljub visokodonečim besedam o potrebi »novega razvojnega moda- la« nadaljevati po poti preteklosti in odklanjati pridobitve, ki so jih delavci in ljudske množice z odgo- vornostjo in vztrajnostjo dosegli.

Tudi v največjih evropskih drž- vah, ki so sicer krizo občutile v manjši meri kot Italija, se je go- spodarski položaj globoko spreme- nil; priča s-čo procesu, ki naj o- meji zaposlitev, skrči delovni ur- nik in privede do odpustitev. U- gotoviti moramo, da so v taki si- tuaciji izseljeni delavci najbolj iz- postavljeni brezposelnosti in to v trenutku, ko porast življenjskih stroškov in inflacija zaskrbljujejo omejujejo njihovo kupno moč. Po- leg tega pa so izseljenci izpostavl-jeni hudim izseljevalnim mane- vrom, kot je bila druga protijugos- lavska iniciativa v Švici, ki jo je ljud- ska glasovanje k sreči zavrnilo z veliko večino.

POLOŽAJ DEŽELI

Treba je torej ponovno potrditi pravico vsakega delavca, da dobi primerno zaposlitev na svoji zem- lji. Emigracija ni naravna nesre- ça, ampak zelo hud pojav, ki je sad določenih izbir na državni in mednarodni ravni. Temu se mora- mo upreti in zahtevati primeren razvoj dežel, ki jih je emigracija prizadela.

Ne da bi pri tem pozabili na e- notno angažiranje emigracije na državni in mednarodni ravni glede na skupne probleme, ki zahteva- jo kar najširšo solidarnost, mislijo izseljenci iz dežele Furlanije - Ju- lijske krajine nadaljevati z odloč- nim bojem »na deželni ravni. Na tej ravni se namreč lahko primer- no obravnavajo in rešujejo proble- mi gospodarskega, družbenega in kulturnega razvoja dežele ter u- stvarjajo realni pogoji za vrnitev izseljencev, kar pomeni, da se de- jansko že de- la v tem smislu.

V okviru dežele ima Furlanija svoje specifične in točno določe- ne probleme, prav tako so specifi- čni tudi problemi furlanske emi- gracije v primerjavi s tržaško e- migracijo, ki ima precej drugačne značilnosti. Tudi posegi za rešitev obeh so torej različni, vendar: pa- jih je treba obravnavati v okvi- ru deželne situacije, saj le na tej ravni lahko dosežemo primerne razsežnosti in dobimo instrumente, s katerimi bi se lahko na ustre- zen način rešil problem.

To ne pomeni, da je za emigra- nte iz Karnije rešitev v tem, da mu ponudimo delovno mesto v Tr- žiču ali Trstu. To pomeni, da se more in mora vsako področje de- žele sebi primerno razvijati in do- seči enakopravne gospodarske, družbene in kulturne razmere. Ta program zahteva globoko revizijo deželne avtonomije, na osnovi ljud- ske samouprave, da se primerno in pravično rešijo najhujši proble- mi, danes predvsem problem za- poslitve in problem ravnosti med posameznimi področji dežele.

Na osnovi teh problemov je tre- ba težiti po enotni politiki z dru- gimi emigrantskimi društvami, s sin- dikalnim gibanjem ter s politični- mi, družbenimi in kulturnimi si- lami. Samo tako bo prišlo do ši- roke mobilizacije, ki bo lahko od- ločilno vplivala na spremembo po- litike deželne odbora. Potrebna je namreč taka politika, ki naj iz- vede globoko revizijo tako glede delovanja dežele kot glede gospo- darskega in urbanističnega načrto- vanja; potrebna je alternativna li- nija, kateri so sledili doslej in ki je privedla do propada ciljev, ki so bili zastavljeni v prvem raz- vojnem načrtu dežele, ter prak- tično tudi do opustitve drugega načrta.

PLATFORMA ZAHTEV
Popolnoma je treba spremeniti doslej veljavni kriterije za gos- podarske in socialne pogoje. Urbanis- tično načrtovanje in gospodarsko načrtovanje morata postati nor- malna metoda dela deželne upra- ve. Storitji je treba predvsem na- slednje:

a) Na industrijskem sektorju je treba začeti z vzpodbudnimi ukre- pi ter s teritorialnim lokalizir-anjem z namenom, da se ponovno vzpostavi ravnostje na področjih, ki so posebno podvržena emigra- ciji in razrušenju (Karnija, Be- neška Slovenija, obrobje furlanske nižine). Ti ukrepi naj bodo v skla- du z zahtevami krajevnega gos- podarskega in družbenega razvoja ter naj imajo jasen cilj, da se pospe- šijo namestitve. Izvajati je treba jasno razlikovanje pri financiranju ter pri posegih raznih deželnih u- stanov, da se pospeši predvsem razvoj obrtnosti in male indus- trije. Ukrepi naj se vključijo v organski deželni načrt ter v kom- penzacijske razvojne načrte.

b) V kmetijski sektor je treba poseči z bistvenimi reformami pre- ko konjskih načrtov za ovrednote- nje kmetijstva, ki morajo biti iz- delani in vodeni na demokratični način. Potrebna je radikalna po- litika, ki naj podpira neposredne obdelovalce, tako posamezno kot v zadrugah, tako pri obdelovanju zemlje in predelovanju pridelkov kot tudi pri direktnem prodiranju na trg, tudi zato, da se za- dace spekulaciji in nenehnemu po- rastu cen, ki ga povzroča posredni- švo.

c) Družbene investicije je treba razviti do največje možne mere na liniji reform, javnega upravljanja in samoupravljanja baze in to na področju stanovanj, šolstva, zdrav- stva, prevoza, da se tako dvigne življenjska raven delavskih in ljud- skih množic in ustvarijo pogoji za zaustavitev izseljevanja ter za vr- nitev emigrantov iz tujine.

d) Treba je okrepiti šolstvo v de- želi na vseh ravneh in to posebno v gospodarsko najšibkejših in od- maknjenih področjih. Šolstvo naj bo povezano z organskimi in efektivnimi načrti za gospodarski in družbeni razvoj. V tem okviru je treba najprej proučiti problem u- niverze v Furlaniji kot elementa kulturne in znanstvene spodbude, ki zahteva ustanovitve samostoj- ne univerzitetne ustanove.

e) Garantirati je treba preobrat v metodah upravljanja deželne ob- lasti, ki so doslej privedle do hu- dih negativnih pojavov centrali- zacije, nefunkcionalnosti in zaprav- ljanja ogromnih količin deželnih sredstev, vključno tistih, ki ležijo neizrabljena v bankah dežele. Po- trebno je polno združevanje kra- jevnih avtonomij (ki bi se mora- le tudi same bolj odprti sodelo- vanju z ljudmi), ki so povezane predvsem v gorskih skupnostih in kompenzatorjih. Te ustanove pa bi morale dobiti možnosti za resni- no sodelovanje pri vođenju dežel- ne politike s tem, da se jim dajo de- janske kompetence in primerna sredstva.

f) Uradno je treba priznati slo- vensko narodno manjšino v videns- ki pokrajini ter razgledati nanjo vse zakone, ki jih predvideva 6. člen italijanske ustave.

g) Treba je dejansko zahtevati po- seg države in to ne z demago- gskim nakazovanjem vsot, ki gre- do v stotine milijard in ki jih po- sebno v današnjem položaju niko- li ne bo, ampak s konkretnimi predlogi na osnovi jasnih načrtov za prometno mrežo (cestno in železniško), za hidrogeološko uredi- tev ter posebno za ukinitve voja- skih služnosti, ki ovirajo razvoj mnogih področij v Furlaniji - Ju- lijski krajini.

TAKOJSNJE ZAHTEVE
V tem okviru je predvsem po- trebno naslednje:
a) Deželni odbor naj pri izde- lavi štiriletnega načrta stroškov, do katerega bi moralo priti čimprej, upošteva izjavo, ki jo je deželna konzulta za emigracijo soglasno iz- glasovala 3. junija 1974 in na ka- tero se sklicuje vsebina enotnega predloga, ki je bil predstavljen deželni konferenci o emigraciji, ter vsebina peticije, ki je bila naslo- vljena deželnemu svetu in ki jo je podpisalo 10.000 emigrantov in de- lavcev iz Furlanije - Julijske kra- jine.

b) Spremeniti je treba zakon št. 24 iz leta 1970 v skladu s predlo- gi, ki so jih emigrantske organi- zacije ALEF, ERA/PLE/ACLI, Pal Friul in Zveza slovenskih izselje- ncev iz Beneške Slovenije prikaza- le na seji deželne konzulte za e- migracijo 3. junija 1974.

c) Deželni svet naj izglasuje za- kon, ki bo predvideval podporo e- migrantom in njihovim družinskim članom, ki v vračajo v domovino po politične in upravne volitve ter za referendum, da se bodo tako dejansko mogli poslužiti svoje u- stavne pravice do glasovanja.

d) Javno mnenje v deželi je tre- ba

ba informirati na resen in nepri- stanski način o problemih emigra- cije, o njeni sedanjosti razsežnosti in o negativnih posledicah, ki jih se- danes ima za življenje in razvoj dežele, čeprav skuša vladajoči raz- red vsiliti o tem nasprotno mnenje.

Na osnovi te platforme mislijo organizacije ALEF, ERA/PLE/ACLI in Zveza slovenskih izseljencev iz Beneške Slovenije utemeljevati svo- je skupno delo. Ta program pred- laga vsem emigrantom, drugim emigrantskim organizacijam in de- lavskim organizacijam v deželi Fur- laniji - Julijski krajini z namenom, da pospešijo čedalje širšo enotnost emigracije in deželne delavske- ga gibanja, ter s ciljem, da ustva- rijo pogoje za masovno mobiliza- cijo okoli tega težkega problema in da se tako resnično ustvarijo pogoji za njegovo rešitev.

V taborišču Steinklamm, južno od St. Pöltna na Nižnjem Avstrijskem, število slovenskih in hrvat- skih begunccev ni bilo stalno. Temu ustrezno se je spreminjalo tu- di stanje slovenske in hrvatske šole oziroma učno-vzgojnih zavodov.

Slovenski otroški vrtec je delo- val tu od jeseni 1916. Slovenska in hrvatska ljudska šola je začela delati že prej, v začetku aprila 1916, ko je bil imenovan za o- be šoli skupen vodja Albert Dom- minco. V začetku je imela slo- venska šola 250 učencev in u- čenk. Krajši ali daljši čas so po- učevali: Ivan Andrejčič, dokler ni odšel v Bruck ob Litvi, visokošol- lec Adolf Ivančič, poznejši profe- sor v Kranju, učiteljice Ljudmila Ivančič, Viktorija Vuga, Jožefa Kriznič, Berta Sakšida in Ana To- mažič. Vodja Dominco je deloval

na šoli samo eno leto. Po kraj- ših začasnih rešitvah je prišel na njegovo mesto Franc Stergar, ki je vodil šolo do razpusta ta- borišča.

Hrvatska ljudska šola v Stein- klammu je delovala v podobnih razmerah kakor slovenska, s ka- tero je imela skupno vodstvo. Iz časopisnih poročil zvedo, da so na njej poučevali trije učitelji ali učiteljice. Imenoma navajajo sa- mo Ksaverio Okroglič, ki je pri- šla iz Oberhollabrunna in se po krajšem času spet vrnila v ta kraj.

Slovenska obrtna šola je v Stein- klammu delovala v obliki tečajev za ženska ročna dela in druge večšine. Poučevalo so: Fanica Vo- gelin, Marija Kriznič, Franči- ska Feigel, Marija Urbančič in Hauptmanova. Snavoli so tudi kmetijsko-gospodarske tečaje za odraslo mladino, vendar ni prav

razvidno, koliko teh načrtov so realizirali.

Delo naših begunskih šol v tem taborišču sta močno ovirala nem- ški otroški vrtec in nemška ljud- ska šola, katero je obiskovalo o- kolno 300 otrok - delavcev, ki so bi- li zaposleni v puljski ladjedelnici. Obe ustanovi sta bili pravi po- tujevalnici, bili sta materialno in kadrovsko zelo dobro podprti.

V taborišču je delovalo tudi o- troško zavetišče (sirotišnica) za slovenske in hrvatske otroke brez staršev. Tako v otroškem vrtcu kot v zavetišču so delovali tudi redovnice. V juniju 1918 so v Steinklamm premostili še dunajsko zavetišče za slovenske in hrvatske otroke brez staršev, ki pa je o- stalo tu le kratek čas.

Wagna pri Lipnici, severno od Sentilja, ne daleč od sedanje ju- goslovanske - avstriske državne meje, je bil zbirni center za voj- ne begunce in hkrati tudi največ- je taborišče za begunske italijan- ske narodnosti. V njem pa je bi- lo tudi okoli 1.600 goriških Slo- vencev.

V taborišču je deloval slovenski otroški vrtec, v katerem je bilo okoli 100 otrok. V njem so delo- vale: Tratinčeva kot voditeljica in Zalka Maraz ter V. Cicero kot vrtničar.

Najmanj od oktobra 1916 pa vse do konca vojne je tu delovala slovenska ljudska šola s 300-400 učenci in učenkami. Vodil jo je Josip Poberaj; poučevali so še: Valerija Makuc, Amalija Cej in katehet P. Joahim.

Wagna je imela tudi slovensko otroško zavetišče za okoli 70-80 sirot brez staršev. V njem so de- lovale redovnice. Poleg prej o- menjenega P. Joahima navajajo vi- ri naprej še s. Aleksijo in s. Agato, pozneje pa s. Vincencijo Lah, s. Pankracijo in s. Kalisto.

Begunske taborišče Strnišče pri Ptuju je bilo organizirano kmalu po končani vojni. Republika Av- strija je poslala Jugoslavijo kot nasledstveni državi razpadle mo- narhije vse begunske slovenske narodnosti, ki se dotlej še niso mogli vrniti v domači kraj, ker so jim bili domovi v ruševinah. V Sloveniji so se takrat pojavili še begunci nove vrste: emigranti, zlasti slovenski železničarji s Pri- morskega, pa politični emigranti s tistega dela slovenske Koroške, ki je prišla pod Avstrijo. Brezdom- ci vseh treh vrst so prišli v Strnišče, nekdanjo vojaško bolni- šnico Sternal, ki jo je Deželna vlada Slovenije preuredila v be- gunske taborišče. Tu so eni kon- čavali, drugi pa komaj začeli svoj begunstvo. Taborišče v Str- nišču je delovalo od začetka leta 1919 do konca januarja 1922.

V njem je deloval otroški vrtec. Vrtničarici sta bili že imenovana A- na Durjauva in Viktorija Brezgar. Podatki o ljudski šoli niso na- tančni. Časopisna poročila ome- njajo 400-500 celo 800 učencev. Gotovo je, da je število begunccev v Strnišču zelo nihalo. Vodja šole je bil najprej Ambrozij Rusjan, pozneje Matviji Benič. Daljši čas so poučevali naslednji učitel- ji oziroma učiteljice: Ljudmila Gu- lin, Valerija Komavil, Leopoldina Justin, Armela Širok, Ivanka Do- ljak, krajši čas pa Josip Poberaj, Ivan Andrejčič, Ema Ivančič, Jo- sipina Ivančič, Marija Srebrnič, Olga Uršič, Zora Uršič, Viktorija Vuga in Hortenzija Vuga.

Taboriščno obrtno šolo je vodila najprej strokovna učiteljica Ema Arko, nato učitelj Albin Stritar; strokovne predmete so poučevali Marija Komavil, Alojzija Kristl, Josip Mercina, ki je vodil odsek za mizarstvo, Ignac Uršič ter za njim Bogomir Ogorelec, ki sta drug za drugim vodila petarsko šolo. Na čipkarski šoli sta delovali Ana Vehar in Jerica Podobnik, krpalnice pa je vodila Marija Trampuz.

V Strnišču je pristalo tudi du- najsko otroško zavetišče za slo- venske in hrvatske otroke brez staršev. To važno in zelo uspeš- no begunsko ustanovo smo že o- menili, vendar je treba o njej po- vedati še kaj več.

DOM IN LUDSKA ŠOLA ZA SLOVENSKE IN HRVATSKE BEGUNSKO OTROKE NA DUNAJU

Ustanova je začela delovati v poletju 1916, ko je prišla na Du- naj vadniška učiteljica iz Gorice Pavla Makuc. Delo te naše vzgo- jiteljice ne sme biti pozabljeno. Štiri leta in pol je vse svoje si- le in ljubezen posvečala najpo- trebnejši naši mladini - otrokom, ki jim je vojna vzela starše. Bi- la je prava postojerna mati. V dunajskem obdobju je v domu de- lovala tudi slovenska ljudska šola, na kateri je Makuceva pouče- vala. V začetku je bilo v domu 66 otrok, 60 slovenskih in 6 hr- vatskih. V juniju leta 1918 je bi- la ustanova, ki je tedaj oskrbo- vala že 110 gojencev in gojenk, z Dunaja premeščena v Stein- klamm. Že v septembru istega le- ta se je selila v Bruck ob Litvi in 28. januarja 1919 je pristala v begunskem taborišču Strnišče pri Ptuj. Tu je delovala prav do ko- nca leta 1920, ko je bila ukine- na.

Med delavci v tej ustanovi je bil v dunajskem obdobju zelo vi- den dekan dr. Franjo Knaps. Od začetka do konca sta delali v u- stanovi vzgojiteljici Antonija Bran- kovc in Karolina Sakšida, v Str- nišču pa še Angela Čotič in Ko- mačeva.

ANDREJ SAVLI

(Nadaljevanje sledi)

Slovenske begunske šole med prvo svetovno vojno

V času prve vojne je bilo v begunstvu okoli 80 tisoč goriških Slovencev in 14.000 istrskih Hrvatov - Kod vse so bile naše šole

2.

V taborišču Steinklamm, južno od St. Pöltna na Nižnjem Avstrijskem, število slovenskih in hrvat- skih begunccev ni bilo stalno. Temu ustrezno se je spreminjalo tu- di stanje slovenske in hrvatske šole oziroma učno-vzgojnih zavodov.

Slovenski otroški vrtec je delo- val tu od jeseni 1916. Slovenska in hrvatska ljudska šola je začela delati že prej, v začetku aprila 1916, ko je bil imenovan za o- be šoli skupen vodja Albert Dom- minco. V začetku je imela slo- venska šola 250 učencev in u- čenk. Krajši ali daljši čas so po- učevali: Ivan Andrejčič, dokler ni odšel v Bruck ob Litvi, visokošol- lec Adolf Ivančič, poznejši profe- sor v Kranju, učiteljice Ljudmila Ivančič, Viktorija Vuga, Jožefa Kriznič, Berta Sakšida in Ana To- mažič. Vodja Dominco je deloval

na šoli samo eno leto. Po kraj- ših začasnih rešitvah je prišel na njegovo mesto Franc Stergar, ki je vodil šolo do razpusta ta- borišča.

Hrvatska ljudska šola v Stein- klammu je delovala v podobnih razmerah kakor slovenska, s ka- tero je imela skupno vodstvo. Iz časopisnih poročil zvedo, da so na njej poučevali trije učitelji ali učiteljice. Imenoma navajajo sa- mo Ksaverio Okroglič, ki je pri- šla iz Oberhollabrunna in se po krajšem času spet vrnila v ta kraj.

Slovenska obrtna šola je v Stein- klammu delovala v obliki tečajev za ženska ročna dela in druge večšine. Poučevalo so: Fanica Vo- gelin, Marija Kriznič, Franči- ska Feigel, Marija Urbančič in Hauptmanova. Snavoli so tudi kmetijsko-gospodarske tečaje za odraslo mladino, vendar ni prav

razvidno, koliko teh načrtov so realizirali.

Delo naših begunskih šol v tem taborišču sta močno ovirala nem- ški otroški vrtec in nemška ljud- ska šola, katero je obiskovalo o- kolno 300 otrok - delavcev, ki so bi- li zaposleni v puljski ladjedelnici. Obe ustanovi sta bili pravi po- tujevalnici, bili sta materialno in kadrovsko zelo dobro podprti.

V taborišču je delovalo tudi o- troško zavetišče (sirotišnica) za slovenske in hrvatske otroke brez staršev. Tako v otroškem vrtcu kot v zavetišču so delovali tudi redovnice. V juniju 1918 so v Steinklamm premostili še dunajsko zavetišče za slovenske in hrvatske otroke brez staršev, ki pa je o- stalo tu le kratek čas.

Wagna pri Lipnici, severno od Sentilja, ne daleč od sedanje ju- goslovanske - avstriske državne meje, je bil zbirni center za voj- ne begunce in hkrati tudi največ- je taborišče za begunske italijan- ske narodnosti. V njem pa je bi- lo tudi okoli 1.600 goriških Slo- vencev.

V taborišču je deloval slovenski otroški vrtec, v katerem je bilo okoli 100 otrok. V njem so delo- vale: Tratinčeva kot voditeljica in Zalka Maraz ter V. Cicero kot vrtničar.

Najmanj od oktobra 1916 pa vse do konca vojne je tu delovala slovenska ljudska šola s 300-400 učenci in učenkami. Vodil jo je Josip Poberaj; poučevali so še: Valerija Makuc, Amalija Cej in katehet P. Joahim.

Wagna je imela tudi slovensko otroško zavetišče za okoli 70-80 sirot brez staršev. V njem so de- lovale redovnice. Poleg prej o- menjenega P. Joahima navajajo vi- ri naprej še s. Aleksijo in s. Agato, pozneje pa s. Vincencijo Lah, s. Pankracijo in s. Kalisto.

Begunske taborišče Strnišče pri Ptuju je bilo organizirano kmalu po končani vojni. Republika Av- strija je poslala Jugoslavijo kot nasledstveni državi razpadle mo- narhije vse begunske slovenske narodnosti, ki se dotlej še niso mogli vrniti v domači kraj, ker so jim bili domovi v ruševinah. V Sloveniji so se takrat pojavili še begunci nove vrste: emigranti, zlasti slovenski železničarji s Pri- morskega, pa politični emigranti s tistega dela slovenske Koroške, ki je prišla pod Avstrijo. Brezdom- ci vseh treh vrst so prišli v Strnišče, nekdanjo vojaško bolni- šnico Sternal, ki jo je Deželna vlada Slovenije preuredila v be- gunske taborišče. Tu so eni kon- čavali, drugi pa komaj začeli svoj begunstvo. Taborišče v Str- nišču je delovalo od začetka leta 1919 do konca januarja 1922.

V njem je deloval otroški vrtec. Vrtničarici sta bili že imenovana A- na Durjauva in Viktorija Brezgar. Podatki o ljudski šoli niso na- tančni. Časopisna poročila ome- njajo 400-500 celo 800 učencev. Gotovo je, da je število begunccev v Strnišču zelo nihalo. Vodja šole je bil najprej Ambrozij Rusjan, pozneje Matviji Benič. Daljši čas so poučevali naslednji učitel- ji oziroma učiteljice: Ljudmila Gu- lin, Valerija Komavil, Leopoldina Justin, Armela Širok, Ivanka Do- ljak, krajši čas pa Josip Poberaj, Ivan Andrejčič, Ema Ivančič, Jo- sipina Ivančič, Marija Srebrnič, Olga Uršič, Zora Uršič, Viktorija Vuga in Hortenzija Vuga.

Taboriščno obrtno šolo je vodila najprej strokovna učiteljica Ema Arko, nato učitelj Albin Stritar; strokovne predmete so poučevali Marija Komavil, Alojzija Kristl, Josip Mercina, ki je vodil odsek za mizarstvo, Ignac Uršič ter za njim Bogomir Ogorelec, ki sta drug za drugim vodila petarsko šolo. Na čipkarski šoli sta delovali Ana Vehar in Jerica Podobnik, krpalnice pa je vodila Marija Trampuz.

V Strnišču je pristalo tudi du- najsko otroško zavetišče za slo- venske in hrvatske otroke brez staršev. To važno in zelo uspeš- no begunsko ustanovo smo že o- menili, vendar je treba o njej po- vedati še kaj več.

DOM IN LUDSKA ŠOLA ZA SLOVENSKE IN HRVATSKE BEGUNSKO OTROKE NA DUNAJU

Ustanova je začela delovati v poletju 1916, ko je prišla na Du- naj vadniška učiteljica iz Gorice Pavla Makuc. Delo te naše vzgo- jiteljice ne sme biti pozabljeno. Štiri leta in pol je vse svoje si- le in ljubezen posvečala najpo- trebnejši naši mladini - otrokom, ki jim je vojna vzela starše. Bi- la je prava postojerna mati. V dunajskem obdobju je v domu de- lovala tudi slovenska ljudska šola, na kateri je Makuceva pouče- vala. V začetku je bilo v domu 66 otrok, 60 slovenskih in 6 hr- vatskih. V juniju leta 1918 je bi- la ustanova, ki je tedaj oskrbo- vala že 110 gojencev in gojenk, z Dunaja premeščena v Stein- klamm. Že v septembru istega le- ta se je selila v Bruck ob Litvi in 28. januarja 1919 je pristala v begunskem taborišču Strnišče pri Ptuj. Tu je delovala prav do ko- nca leta 1920, ko je bila ukine- na.

Med delavci v tej ustanovi je bil v dunajskem obdobju zelo vi- den dekan dr. Franjo Knaps. Od začetka do konca sta delali v u- stanovi vzgojiteljici Antonija Bran- kovc in Karolina Sakšida, v Str- nišču pa še Angela Čotič in Ko- mačeva.

ANDREJ SAVLI

(Nadaljevanje sledi)

VELEZ

SREDA, 6. NOVEMBRA 1974

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

PRVI KANAL

9.30 do 11.50 Šola
12.30 Poljudna znanost:
Dokumenti o sodobni zgodovini
12.55 Anketa o poklicih: POMORSČAKI
V zadnji oddaji pod tem naslovom je bil govor o pomorskih trgovskih mornaricah in tudi o perspektivah za zaposlitev in razvoj na tem delovnem področju. V drugi današnji oddaji an- kete, ki govori o poklicu pomorskega, pa bo govor o tem, kaj lahko na tem področju napravi vojna mornarica. Samo ob se- bi se razume, da v tem primeru ne gre za vojno mornarico kot oboroženo silo, kot del vojske, pač pa za vojno mornari- co kot priložnost, ali celo sredstvo za izučevanje posameznih nižjih in srednjih kadrov v najrazličnejših poklicih.

13.30 DNEVNIK
14.00 Vzgojni problemi
15.00 - 17.00 Šola
17.00 DNEVNIK
17.15 Program za najmlajše: Baletna šola
17.45 Program za mladino
18.45 Poljudna znanost: Moda in družba
19.15 ITALIJANSKE KRONIKE
20.00 DNEVNIK
20.40 O prehrani o Italiji
V Rimu je te dni svetovna konferenca o prehrani. Toda da- našnja oddaja ne bo govorila o tej konferenci, pač pa o na- činu, kako se italijanski državljani hrani. Za Italijo je bilo do pred nedavnim znano, da se slabo hrani. Toda tedaj se je mislilo o šibki prehrani Italijana. Danes pa se Italija slabo hrani, ker se napačno hrani. V splošnem je način prehrane na Severu drugačen kot na jugu, v obeh primerih pa je prehra- na zgrešena, ker Italijani, posebno v zadnjih časih, uživajo preobilno hrano. Italijanski strokovnjak prof. Turchetto je izra- čunal, da se v Italiji sleherni dan »zapravi« 27 milijard lir zaradi preobilate hrane.

Italijanski zavod za prehrano, ki si je nadel nalogo temelji- teje proučiti to vprašanje, vrši več poskusov. Eden teh po- skusov izvajajo v tržaški ladjedelnici. Namen poskusa je ugo- tovit idealno dieto. Ker je razlika med Severom in Jugom ve- lika, skušajo v nekaterih južnih predelih dežele, seveda v to- vama, ugotoviti južno idealno dieto

21.45 Športna središča
22.45 DNEVNIK

DRUGI KANAL

18.45 Športni dnevniki
19.00 GLASBENO GOVORNI PROGRAM
Sodelujejo Aldo Fabrizzi, Ave Ninchi, Paolo Panelli in Bi- ce Valori. Peto nadaljevanje
20.00 VEČERNI KONCERT
20.30 DNEVNIK
21.00 La donna di paglia
Film je režiral Basil Dearden, v glavnih vlogah igrajo Gina Lollobrigida, Sean Connery, Ralph Richardson, Laurence Har- dy, Alexander Knox itd.
Gina Lollobrigida igra vlogo tepe bolničarke Marie Marcello, ki služi bogatemu, toda bolehnemu industrijarju Charlesu Rich- mondu. Bogatašev nečak Anthony pa pride na zanimivo »ide- jo«, da bi bilo lepo spraviti strica »na en svet« in se polastiti njegovega premoženja. Zato nagovori lepo bolničarko, da se z bogatašem omoži, da bi si nato, ko bo »starca pobralo«, premoženje razdelila na pol. Toda bolničarka se v svojega moža zaljubi in ko ta umre, jo Anthony obtoži, da je ona kriva bogatašev smrti

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

8.10. 10.50, 15.25 Šola:
Gorski kotar, Obriši čevlje, Nove knjige, Fotosinteza, Mole- kule, Glasbeni pouk, itd.
17.20 Zgodba o deklici Margareti, mladinski film
17.50 Obzornik
18.00 Iščanje sodobnega gledališča
Umetniško iskanje teži k novemu. Če bi tega ne bilo, bi tudi

Patronat KZ - INAC svetuje

V tej rubriki naš izvedenec Boris Simoneta seznajanje čitatelje z vsemi vprašanji v pristojnosti Patronata Kmečke zveze. Za vsa pojasnila se lahko zainteresirani obrnejo na Patronat KZ INAC, UL Cicerone 8/b, tel. 62-785. Urad je odprta vsak dan od 8.30 do 12.30 in popoldne od 15. do 17. ure, ob sobotah pa od 8.30 do 12. ure.

Kmečka družinska doklada

V naši zadnji rubriki smo že pozvali neposredne obdelovalce, naj po možnosti čimprej uredijo vse potrebno, da bodo pravočasno predložili ustrezno prošnjo za pridobitev kmetov, predvsem v luči novih zakonskih določil.

Z zakonom iz leta 1967 so odobrili, da imajo tudi neposredni obdelovalci, polgruntarji in koloni pravico do družinske doklade za otroke, ki jih prosilec vzdržuje, se pravi do 14. leta starosti. Vendar se lahko za študente, ki obiskujejo višjo srednjo šolo strokovno šolo in niso v delovnem razmerju, ta doba podaljša do 21. leta starosti, kar velja tudi za univerzitetne študente, najdlje do njihovega 28. leta starosti. Kolikor pa so otroci zaradi hude fizične ali umske obolenosti trajno nesposobni za delo, pritiče staršem otroška doklada ne glede na njihovo starost.

Prošnjo za kmečko otroško doklado lahko predložijo:

- a) oče;
- b) mati, ki je kot vdova postala družinski poglavar;
- c) neporočena ali ločena mati, ki vzdržuje otroka;
- d) mati, katere zakonec je ali nesposoben za delo ali brezposeln ali služi vojaški rok ali pa je v zaporu;
- e) neposredni obdelovalci, polgruntarji ali koloni, ki vzdržujejo brate, sestre ali vnuke zaradi smrti njihovega očeta ali zaradi njegove trajne nesposobnosti za delo, kolikor mati prejema družinske doklade;
- f) kmetovalci, katerim so pristojni organi zaupali varstvo nad mladolietniki.

Dosedanja družinska doklada neposrednih obdelovalcev se bo na podlagi člena 14-bis zakona z dne 16. aprila 1974 št. 114 povzela s 1. 1. 1975 na 79.000 lir letno za vsakega otroka, v breme, kar odgovarja znesku 6.580 lir mesečno za vsakega odvisnega družinskega člana.

Kdor doslej ni uveljavil te pravice, lahko po členu 16-bis istega zakona predloži prošnjo za uveljavitev pravice do že dozorelih obrov družinske doklade po petih letih, kar predstavlja pomembno pridobitev, saj je po prejšnjih zakonskih določilih po dveh letih nastopila zapadlost.

Kar se tiče družinskih doklad na pokojnine iz sklada za neposredne obdelovalce, polgruntarje in kolone, ki jih predvideva zakon z dne 21. 7. 1965 št. 903, je s popravki zakona št. 114 z dne 16. 4. 1974 člen 4-bis določen s 1. 1. 1974 minimalni mesečni znesek v višini 4.580 lir za vsakega svojca, ki ga upokojenec preživlja.

PRILAVA VINSKEGA PRIDELKA
Patronat Kmečke zveze INAC opozarja vinogradnike, da 29. novembra poteče rok za prijavo vinskega pridelka. Ta formalnost je neobhodno potrebna, kolikor nameravajo pridelovalci vina prodati svoj pridelok ali pa bi radi odprli osemico. Za pridelke, ki so po predvideni visoki denarne kazni. Zato pozivamo vse pridelovalce vina, naj čimprej opravijo to prijavo ali na davčnem uradu ali pa na kmetijsko inšpekcijo, kjer bodo podpisali posebne obrazce in jih bo Patronat posredoval pristojnim oblastem. Vsem zainteresiranim kmetovalcem toplo priporočamo, naj čimprej prijavijo letošnji vinski pridelok.

Odvetnik svetuje

V tej strokovni rubriki naš pravni svetovalec, gorški odvetnik dr. Peter Sanzin, seznajanje čitatelje z vsakdanjimi pravnimi vprašanji, ki jih lahko čitatelji naslovijo na uredništvo v Trstu (Ul. Montecchi 6) in v Gorici (Ul. 24. Maggio 1) ali na pisarni dr. Sanzina v Gorici (Ul. Duca d'Aosta 42).

Važnost zemljiške knjige

Ugotavljanje in kontrola nad nepremičninami je pri nas izvedljiva v treh različnih uradih:

1. Urad zemljiške knjige (Uficio tavolare), ki je v delokraku vsakega sodnega okraja (Preture), kot so na manjšinskem ozemlju Trst, Tržič, Gradišče, Gorica, Krmin in Trbiž. Zemljiška knjiga (Libro fondiario) je inštitut iz časa avstro-ogrske monarhije, ki je bil v Italiji nepoznan do konca prve svetovne vojne. Po priključitvi k Italiji tako imenovanih »novih pokrajin« (Trentino, Boci, Julijska Benečija z Istro in Trstom, deli videnske pokrajine itd.), je italijanski zakonodajalec upošteval koristnost zemljiškoknjižnega prava ter ga s posebnim zakonom (z dne 23.2.29 št. 499) formalno ohranil v vseh priključenih krajih. S tem je nastalo kaj nenavadno stanje, da obstaja v Italiji dvojni sistem ugotavljanja in kontrole nad nepremičninami pravicami (lastnina, užitek, služnost, hipoteke itd.), in sicer stari način vpisa v nepremičninski register (registri immobiliari), ki velja tako rekoč po vsej državi, in vpisa v zemljiško knjigo, ki velja, kot rečeno, v na novo priključenih pokrajinah.

Oba sistema sta si med seboj zelo različna, v nekaterih vidikih sta si celo popolnoma nasprotujoča si v končnih posledicah. Da omenim le nekatere bistvene značilnosti: pojem, ugotavljanje in prenos nepremičninskih pravic, se vrši na splošno v Italiji še z odgovarjajočo pogodbeno obvezo prizadetih strank, prepis pogodbe v nepremičninski register služi le za publiciteto do tretjih oseb; po principu zemljiškega prava pa se vrši prenos nepremičninskih pravic le z vpisom v zemljiško knjigo. Da pojasnim s primerom: če kupiš hišo recimo v Vidnu (kjer ne velja zem-

ljiško pravo, ampak stari italijanski sistem), postaneš lastnik nepremičnine že s podpisom ustrezne pogodbe pri notarju, če jo pa kupiš v Krminu (kjer velja poslovanje zemljiške knjige), boš postal lastnik hiše le z vpisom svojega imena v zemljiško knjigo, četudi si že kakorkoli prej podpisal kupoprodajno pogodbo.

To pomeni, z obratnim primerom, da pravilno in za gotovo kupiš nepremičnino do lastnika, ki ga identificiraš v zemljiški knjigi, medtem ko ustege priti do neprijetnih presenečenj v ostalih primerih.

Prednosti zemljiškega prava pred klasičnim italijanskim sistemom so ogromne, in bi bilo tu nemogoče iti v razne podrobnosti. Naj omenim le v vednost, da je bilo v dveh zadnjih kongresih o zemljiški knjigi, ki sem imela priložnost govoriti v Trstu, obilo govora o tem, da bi bilo koristno in nujno razgledati tako poslovanje na celotno državno ozemlje. Tovrstna iniciativa pa je podprta milijardnim stroškom, kar bi bilo treba izvesti dobesedno »ponis« celotnega državnega ozemlja. Deležna uprava Furlanije-Julijejske krajine, ki je prevzela v svojo režijo vzdrževanje zemljiške knjige, je že pred leti načelno sklenila razgledati ta sistem na vso deželo, vendar je do sedaj ostalo le pri besedah.

2. Zemljiška kataster (Catasto fondiario) je državni urad, kjer se vodi evidenca nad površino in vrsto zemljišč, njih obdajalcištvom in višino obdajalčevih dohodkov (Reddito domenicale e agrario). Geometri tega urada izvajajo redno, od časa do časa in po potrebi, pregled površin in njih pridelkov ter so zato mape na katastru še najbolj v skladu z dejanskim stanjem.

3. Novi kataster stavbnih ne-

premičnin (Nuovo catasto edilizio urbano - NCEU). Tak urad je po svojem namenu podoben zemljiškemu katastru, kar daje državi v upravljanje elemente za obdajalčev stavbi (ki niso izključno kmečkega značaja). Tu je mogoče dobiti natančne karakteristike zgradb, načrte stavbe, njih mere in obseznosti, uporabljivost itd.

Z zadnjo davčno reformo pa sta, tako zemljiški kot stavbeni kataster, precej izgubila na svojem pomenu in ni se prav jasno, kakšna bo jutri njuna usoda. Če je še videti smisel za ohranitev NCEU, se zdi res nepotrebno obdržati še naprej zemljiški kataster, ki je prejel stalno državo rezijsko več, kot je znanal davčni dohodek nad zemljišči.

Iz gornjega sledi, da se bo prizadeti obrnil na zemljiški ali stavbeni kataster, kadar se bo hotel informirati o karakteristiki zemljišča ali stavbe ter na zemljiškoknjižni urad, če bo hotel ugotoviti lastnino ali drugo nepremičninsko pravico. Slednja ugotovitev je zelo važna, kar naša ljudje, prepozevajoč zahajajo na »kataster« prepovedovat kdo, kako in v kak meri je gospodar pri kakih parceli; pomnijo naj, da se lastnina ugotavlja izključno na zemljiški knjigi, kjer imajo na vpogled knjigo vložkov z imeni lastnikov, kot tudi dokumente in mape, ki se nanašajo na katero koli zemljišče ali stavbo.

Za ta sestavek sem se odločil pred dnevi, ko sem bil zopet priča nesrečnemu dogodku, ko je nekdo, ki je pred kratkim kupil zemljišče, svoj lastnik, naročil mape svojih in sosedovih nepremičnin ter na teh podatkih dal napraviti načrt za kmečko gospodarsko poslopije; ko je dobil gradbeno dovoljenje, najel podjetje in začel z deli, se je sosed oglašil in mu oporekal pravico do gradnje, ker bi mu načrti hlev za pri pol po zemljišču, na katerem je imel služnost prehoda, redno vključeno, že več kot petnajst let; če bi se bil prizadeval poznati mal pri zemljiškoknjižnem uradu (Uficio tavolare) in ne samo na katastru, bi bil našel na svojem vložku služnost prenosa, ter tu mu posledno spremenil načrt, in se tako izognil škodi (ki je šla skoraj v milijon lir) za del materiala, odškodnino podjetju in neuporabljiv načrt.

Davčna posvetovanja nica

Kot je že na splošno znano, bodo ustanovili s sedežem v Rimu tako imenovani davčni anagrafi. V ta namen je finančno ministrstvo že kupilo v Združenih državah Amerike posebne zbiralne elektronske stroje, ki so veljali blizu 30 milijard lir.

Namen davčnega anagrafa je zbiranje in urejevanje v vsrednjem merilu podatkov, ki izhajajo iz davčnih izjav in prijav in iz zadevnih poizvedovanj, ki jih opravlja finančna uprava. V »spominu« zbiralnih naprav naj bi na ta način osredotočili vse, kar se nanaša na »davčno zmožljivost« slehernega davkoplačevalca. Vsa krajevna uradna bo s centrom neposredno povezan s tako imenovanimi »terminali«, preko katerih naj bi romale v obeh smereh vesti, ki naj bi kakor koli osvetlevali položaj davčnih obvezancev, tako v pogledu neposrednih, kakor posrednih davčnin, med katerimi je gotovo najvažnejša IVA. Izgleda naj bi na ta način zaprašeni akti, ki se kopijo v uradih davčne uprave. V vsakem trenutku naj bi med drugim anagraf posredoval obdavčevalcem in preiskovalcem vse, kar je potrebno za njihovo delo in za njihova opravila.

Ustroj anagrafa bi moral stopiti v veljavo že v začetku preteklega oktobra, vendar so vse odložili do 1. aprila 1975 in sicer zaradi nepriljubljenosti organov finančne uprave. Vsa zamotan aparat zdaj teva veliko število specializiranih strojnikov, ki jih državni aparat

ne premore. Zaradi tega je vlada zahtevala od parlamenta že junija dovoljenje za najem 12 tisoč uslužbencev. Kaže, da bodo parlamentarci privolili v namestitve 7.500 novih uslužbencev. Ni težko prerokovati, da ne bo nov ustroj sposoben prevzeti prvih reformskih prijav, ki bo do zapadle 31. marca 1975. V pričajanju, da ne bodo mogli ugotovljati niti najpomembnejših utaj ob omenjeni prvi prijavi, so odobrili povzpetje alikvot na dohodek, ki presega 10 milijonov lir letno. Na ta način bodo pač nagradili utajevalce in kaznovali pošteno davkoplačevalce s poštnimi davčnimi prijavami.

V anagrafski center bodo vpisali vse davčne obvezance, fizične in juridične osebe. Vsem, ki jih bodo zaznavali, bodo dodelili davčno številko (numero di codice fiscale), ki bo spremljala davkoplačevalca do poslednjih dni. V preteklem mesecu je finančna uprava že pričela s takim dodeljevanjem predvsem avtonomnim delavcem (obrtnikom, trgovcem, profesionistom, itd.) in osnovni starih davčnih seznamov. Davčna številka je sestavljena iz 15 črk in števil, ki za fizične osebe vsebujejo v kodeksu priimek,

V tej strokovni rubriki naš davčni izvedenec dr. Stanislav Oblak seznajanje čitatelje z davčnimi novostmi in odgovarja na vprašanja čitateljev, ki se nanašajo na novo davčno reformo in sploh na davčna vprašanja. Vprašanja lahko naslovijo na uredništvo lista v Trstu (Ul. Montecchi 6) in v Gorici (Ul. 24. Maggio 1) ali na strokovne in stanovske organizacije (Slovensko gospodarsko združenje in Kmečka zveza) v Trstu in Gorici.

Kaj je davčna številka

ime, datum in kraj rojstva in spol. Sporočilo davčne številke je priložen formular, ki ga je treba vrniti v primeru pomot anagrafiranja. Precej razburjenje je pri nas vzbudila med nekaterimi davkoplačevalci italijanske narodnosti okoliščina, da finančna uprava označuje med oklepajem za jugoslovanske nekatere istrske mesta.

Doslej je davčni urad v starih seznamov znanih okoli 9 milijonov davkoplačevalcev. Kdor ne bo prejel nobenega sporočila, bo moral na navaden papirj zopet za do delitev številke. Prošnjo bo moral zainteresirani priložiti svojo anagrafsko potrdilo, ki ga izdajajo občine. Za delojemalce in upokojene

ČLOVEK - PRVI UNIČEVALEC NARAVE

Poučni izsledki analize v nekem italijanskem zalivu, ki jo je opravil tržaški Inštitut morske biologije in zoologije

Človek predstavlja »najbolj uspešni proizvod« biološkega razvoja. Uspel samo z biološke strani, ker s praktične predstavlja njegov razvoj in njegova razširjenost za naravo pravega problem s tisočeri vprašanji. Eden od takih je onesnaženje na splošno, voda in morja pa še posebej. Voda je obremen s soncem in ogljikom vir vsega življenja. Danes se o tem mnogo govori in služi, toda prav gotovo se je malokdo vprašal, zakaj je prav človek tisti, ki ga povzroča in ne kako drugo bitje ali stvar. Kaj se res čuti tako varnega, ko gospodari nad Zemljo, nad naravo? Se morda ne zaveda, da vse nekoč mine, a da s svojo »bistrostjo«, s svojo »inteligenco«, podi vprego v prehitro pogubo. Res, vse nekoč mine, a vse ob svojem času. Zemlja se vedno bolj stara, ohlaja se in počasi umira, prav tako voda in vse drugo, tako da ni treba človeku, da ta proces še pospešuje. Človek pa je, žal, kratkoviden. Sedanje poti, ki pelje v prepad, sploh ne vidi, na njej opazi samo en cilj – bogastvo, čeprav je sam le sredstvo za doseg tega cilja. Prepada pa se bo šele zavedel, ko bo z nogo stal nad njim in lovil ravnotežje. Takrat bo morda že prepozno. Dokler se ne bo človek spojil v nerazdružljivo, uravnoteženo celoto z naravo, delal za njo in nikdar proti njej, se mu bo pot do propada vedno bolj bližala. Mati Zemlja se stara in prav nič jo ne briga, kaj človek počneja na njej. Privadila se ga je. Muha se pa, kot vsi otroci. Dobro se pa zaveda, da brez nje ne bo mogel preživeti. Večkrat, zato, da bi ga opozorila, se malce stresa, toda brez hudobije, le pokazati mu hoče, da še živi. Če bi se pa razbesnela, bi je ne mogla vsa človeška znanost potolažiti. Res na čudnem otoku sredi oceana neskončnega vesolja živimo.

Iz prvotnega plinskega stanja se je Zemlja pred milijardami let preobrazila v zračno tekočino, ki se je skozi druge milijarde let ohlajevala, ustvarjala skorjo in postajala vedno trša, dokler se nista v tem gorečem kaosu spojila atom kisika in atom vodika. Moralo pa je poteti še mnogo časa, da je iz teh dveh elementov nastala voda in zmagala nad ognjem. Vsem je prav gotovo znano, da življenje prihaja iz morskega okolja v podobni bitji, ki so se zaradi geoloških in fizioloških vzrokov prilagodila drugim okoljem. Prve oblike življenja, z enocelično strukturo so se pojavile v morju, a v poznejši dobi še mnogocelične in tako postopoma do mekuščev in rib. Od tu korak do življenja na kopnem je bil še dolg. Razni pojavi, kot na primer podvodni vulkanski izbruh, so privedli do neravnovesja med živalskim življenjem v morju in preteči je moralo še stotine let, da so se nekatera bitja prilagodila tudi kopnemu.

S tem hočem reči, da sta morje in voda nasploh zibelka našega življenja in da ta zibelka postaja iz dneva v dan večja grenčina. Organski odpadki niso predstavljal za naravo prevelikega problema, toda anorganske snovi, ki se z »napredkom«, z industrializacijo prelivajo v reke in morja in so na razne miorganske, katerih vloga nad organskimi snovmi je bila vloga smertarja, imuni. Nad vsem tem ljudje le vse preveč radi zapirajo očmi in si maše ušesa in če le morejo mešajo krivdo drug na drugega... spametovati pa se le nečejo.

Zaliv O je tipičen primer že kritičnega onesnaženja morja. Na pogled sploh ne zgleda morje, ampak nedoločena temna rjava brozga brez vsakršnega življenja. Vzrokov takega onesnaženja je veliko m vsi so enako pomembni za poglobljeno analizo o takem onesnaženju. Poglaviti krivci onesnaženja zaliva so: tovarna-železarna R, tovarna pločevin A, tovarne in petrolejske ladje in pa

odgovorne oblasti mesta samega. Pred letom dni sta bili omenjeni tovarni obtoženi onesnaženja zaliva, potem ko je Inštitut morske biologije iz P, po nalogu pretorja iz O, izvedel v njem analizo. Izid je bil malone katastrofalen. Življenje v njem naj bi predstavljale samo neke vrste »poliheti« in pa redki ostanki alge entomofe.

Iz analize je bilo tudi razvidno, da se največja koncentracija raznih kemikalij, morski fauni in flori škodljivih kislin in težkih kovin, nahaja pred tovarno A. Odgovornim organom tovarne pa se je izid analize zdel sumljiv. Razne kisline, navedene v izidu analize, niso imele z njimi nobene pravega opravka, ker jih v obdelovanju njihovega proizvoda ne uporabljajo. Torej, ali je bila analiza površno izvedena ali pa nekdo hoče biti preveč naklonjen tovarni R (državna)? Tovarna A si je hotela biti na jasnem in je zaprosila za ponovno analizo Tržaški inštitut morske biologije in zoologije.

Na prvi pogled je človek res imel vtis, da je zaliv popolnoma azotičen (brez življenja), a že po prvem dnevu dela je bilo razvidno, da je bila prejšnja analiza zelo površno izvedena. Seveda, še daleč ni bil zaliv tak, kot bi moral biti, imeti bi moral tipične biocenozne (življenjske skupnosti) več organizmov v določenem življenjskem okolju pristanišča. Da takih biocenoz ni, pa niso krive samo tovarne, ampak tudi tisti organi, ki dovoljujejo gradnjo raznih morskih jezov in nespametno postavljenih pomolov. Prav zaradi teh je naravna izmenjava vode v zalivu preko tokov skoraj nemogoča. Z izmenjavo bi se zaliv čistil in prav gotovo bi bil bil taka kloaka, kot je danes. Močni tokovi, ki krožno obdajajo notranjost zaliva, najprej stečejo pred tovarno R in šele pot pred A. To pomeni, da s seboj prinašajo tudi razne kisline in težke kovine iz tovarne R ter jih odlagajo pred tovarno A. Da jih odlagajo prav tu, je razumljivo, ker na svoji poti zadenejo ob pomole potniških ladij, ki se nahajajo ob tovarni A. Drugi tok pa prav tako nima izhoda iz zaliva, ker konča svojo pot ob pomolu tovarnih ladij. Ob pomolih bi morala obstajati tipična biocenoza ETP, to je, biocenoza zelo umazanih voda, v katerih je moč dobiti vsaj mitilus, tunicata, poliheta errantia in algo enteromorfe. Ta predel pa se nam je prikazal popolnoma azotičen. Ste-nja pomola je bila od morske gladine do dna, to je kakih osmetrov, pokrita z debelo črno plastjo, mešanico raznih anorganskih snovi, kot so naftni derivati in pa železni črnjakovi praški.

Tok je bil tako močan, da izpred tovarni prinaša izredno majhne drobec železa in žvižgalj na ostankih izumrlih alg. Dno je blatno in prav tako prokrito s črno preprogo, izpod katere se le poredkoma prikaže rak, carinus mediteraneus, a zopet izgine v blato, kot da ne bi hotel gledati smrti v oči. Na nasprotnem delu pomolov, kjer se jih tokovi direktno ne dotaknejo, pa je biocenoza skoraj normalna.

Eno glavnih vlog te dreje igra premog. Pred tovarno R so ga cele gore tik ob obali. Cele tone njegovega prahu izginejo s pomočjo vetra v morje. Sredi zaliva je pa morje črno in to ne samo površinsko. Vidljivost do desetih metrov pod gladino je bila še kakih trideset centimetrov, tovarniha in vrvi, ob kateri sva se spuščala, sploh nismo videli. Le na dnu se je vidljivost povečala za meter ali dva. Pa pogledimo do kakšne uničujoče žveče privede ta umazani filter. Skozi tako vošč svetlobe le stežka prodira. Ker ni svetlobe, ni alg, ker ni alg je vedno manj fitoplanktona, ker ni fitoplanktona, je vedno manj zooplanktona in ker ni zooplanktona ni favne. Zooplankton pa je bistvena hrana morske favne. In prav do takega procesa je pri-

šlo na tem dnu. Še zelo lepo so razvidni ostanki travnikov ocean-ske posidonije in prav ti ostanki so ustvarili, skupaj z blatnim dnom, nov problem. Vodoravno z ustjem zaliva so nastale do 60 cm visoke zapreke, podobne va-

lovom, ki otežkočajo mrzli, čisti vodi, pot v notranjost zaliva. V naravi je tako, ko se neki proces prične, in še posebno negativnem pomenu, se ga le s težavo ustavi. Prav tako je, kot če se otrok igra domine, pa jih

postavi navpično drugo na drugo. Prava se podre in za njo vse druge. Naj človek ne pozabi, da je morje in voda nasploh vir življenja. Voda v svetu je kot nekak krvi obtok zemljinega organizma; po rekah bi se morala pretakati čista voda, kot čista kri po naših žilah; morje, pljuča našega sveta, bi moralo vdihavati iz čistega ozračja; sonce, srce narave, samo izolirano, pa ne more bogvejak pomagati. Kaj poma-ga človeku zdravje srce, če nosi v sebi neozdravljivo bolezen?! In prav tako je z naravo. V ta nekoč čisti organizem se je vse-sala bolezen, tumor... homo malignus.

Janko Furlan

V FILMSKIH KROŽKIH

Ameriški filmski klasiki v Italijansko-ameriški zvezi

Tudi tržaški odsek Usis, Italijansko - ameriško združenje v Ul. Roma 15, je letos odločil, da predvaja ameriške filme v izvirniku, ki jih za kratke čase dobivajo iz Amerike z obveznostjo, da se predvajajo le v sedežih teh krožkov. Gre za skupino ameriških klasikov, katerim bodo sledili še drugi ciklusi; žal pa tržaškemu odseku ni uspelo dobiti nekaj mojstrov in »Laura«, »The Magnificent Ambersons«.

V petek, 8. novembra ob 19. uri bo na sporedu film Billyja Wilderja Some Like It Hot (A quacuno piace caldo, 1959), v katerem igrajo Marilyn Monroe, Tony Curtis, Jack Lemmon, George Raft.

15. novembra bodo predvajali film Roberta Rossena The Hustler (Lo spaccone, 1961); igrajo Paul Newman, Piper Laurie, Jackie Gleason, George C. Scott. 20. decembra pa bo na sporedu klasik Johna Forda (Stagecoach (Ombre rosse, 1939), v katerem igrajo John Wayne, Claire Trevor, Thomas Mitchell, John Carradine. S. G.

PROBLEM, S KATERIM SO SE ZAČELI RESNO UKVARJATI

Na svetu je nad 300 ljudi z atomskim »pacemakerjem«

Atomski »pacemaker« je v normalnih razmerah povsem nenevaren, toda kaj se lahko zgodi v primeru nesreče - »Pacemakerjev« na baterijo je nad 150.000

DUNAJ. 5. — Za današnje dobo je značilno tudi to, da je na svetu vedno več ljudi, ki imajo težave s srcem in krvnim obtokom oziramoč ožiljem. Je to ena izmed posledic bolj bogatega, hkrati pa tudi bolj naporenega ali točneje bolj živčnega življenja. Proti tem težavam si človek skuša pomagati na najrazličnejše načine, od raznih počivil ali pomirjevalnih sredstev, do presajanja srca, oziramoč plastičnih operacij na ožilju, ali pa s pomožnimi sredstvi, ki jim pravimo »pacemakerji«. In prav o teh bi radi spre-govorili besedo dve.

Na svetu je vedno več ljudi, katerih srčna mišica bi že zdavnaj odpuvedala, ku bi je ne »pod-bujala« motorček, o katerem je govor. Tem motorčkov pa je več vrst, le da jih ločimo na dve. Na eni strani gre za električne, reki bi se »klasične« »pacemakerje«, na drugi pa za atomske. Ker so ti novejšega datuma in hkrati veliko dražji, jih je razmeroma malo, vsekakor veliko manj kot »klasičnih«. Kljub temu je na svetu že nad 300 oseb, ki nosijo v sebi »pacemakerje« na atomski pogon, ker jim dajejo pogonsko silo za »vzpodbojnost« srčne mišice radioizotopi. Ti »pomožni motorčki« našega »življenjskega mo-

torja« so zelo majhni, saj znaša njihov obseg komaj kakih 70 kub. cm. in so torej manjši od klasičnih »pacemakerjev« na baterijo. Vrh tega imajo ti še eno veliko večjo prednost. Vsem ko moraš »pacemaker« na baterijo od časa do časa zamenjati, ker se pač baterija izrablja, v atomski »pacemaker« večni, vsekakor toliko »trajna«, da zdrži vse življenje človeka. Ta prednost atomskega »pacemakerja« je očitna, kajti v trenutku, ko je kirurg aparat vgradil pacientu v prsni koš, je svojo nalogo opravil za vedno.

In če ima atomski »pacemaker« to veličinsko prednost pred »pacemakerjem« na baterijo, ima tudi svojo šibko plat. Atomski »pacemaker« so temeljito preverili in je kljub temu, da je na atomski pogon, povsem verjen tako za tiste, ki ga nosi v sebi, kot za tiste, ki ga s prizadetimi človekom živi. Energijo, ki jo atomski generator proizvaja, aparat sprosti troši, ali jo hreni v sebi, tako da se ne širi drugam. Zato da kaj bi se zgodilo, če bi človek z atomskim »pacemakerjem« doživel kako nesrečo, večji in- cident?

Mednarodne organizacije, ki se ukvarjajo z atomskimi problemi, se ukvarjajo tudi s tem vprašanjem. Tako na primer tudi mednarodna agencija za jedrsko silo, ki ima svoj sedež na Dunaju. Glavna nevarnost pri tem je namreč ta, da bi nekemu izmed ljudi z atomskim »pacemakerjem« začela jedrska sila uhajati, da bi namreč začele uhajati radiacije. Vzemimo primer, da nekdo, ki nosi v sebi atomski »pacemaker«, doživi hud avtomobilski incident. V primeru, da se aparat, da se »pacemaker« razklopi, po-stane atomski generator nevaren vsej okolici, ne samo prizadete-mu pacientu. Zato v krogih med-narodne atomske agencije opozar-jajo, da bi v takem primeru mo-rale biti zdravstvene oblasti ali ustanove pravočasno obveščene, da bi nevarno žarčenje ne zajelo okolice. Ljudi, ki bi s pacientom imeli opravka. Plutonij, ki pogaja »motorja«, je namreč hudo ra-dioaktiven.

Kaže, da ima človek v tej borbi za obstanek, izredno srečo. Sleherni dan beremo o prometnih incidentih in drugih nesrečah. Tu-di delo hudih. In glej, doslej od vseh nad 300 ljudi, ki nosijo v sebi atomski »pacemaker«, ni imel niti eden najmanjšega incidenta. Ne glede na to, pa ti ljudje ven-darje predstavljajo stalno poten-cialno nevarnost. Pa ne le to. O-menili smo že trajnost »pacema-kerja«, ki tudi pri zelo dolgem življenju pacienta zagotovo preživi. In če nekada ena pacient, ki nosi v sebi »atomsko bombico«,

umre, ne da bi nekdo vedel za njegovo »posebnost« in nato človeka zakopajo, ali ga celo seže-jo? Žarčenje iz njegovega aparata se z njegovo smrtjo ne preneha. Nevarnost je torej velika. Zato se v ustreznih krogih začne-njajo intenzivne ukvarjati z vprašanjem, kako morebitno ne-varnost, ali bolje nesrečo pre-prečiti.

Poleg že omenjene mednarodne agencije za jedrsko energijo in sedežem na Dunaju se s proble-matiko ukvarjajo še organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD), svetovna zdravstvena organizacija, ki je vklju-čena v Organizacijo združenih na-rodov, pa tudi še nekatere druge sorodne organizacije, ki skuša-jo določiti nekakšen splošen in mednarodno veljaven pravilnik, ki naj bi to vprašanje urejal.

Mimo teh morebitnih ukrepov in sklepov se je doslej brez ugo-vorov uveljavila praksa, da tisti, ki imajo v sebi atomski »pacemaker«, nosijo na rokavu trak z napisom, da imajo v sebi »radio-aktiven pacemaker«. Ndaleje je na-traku zabeleženo njihovo ime pa-tudi naslov in telefonska številka osebe oziroma ustanove, kamor je treba incident prijaviti.

Rekli smo, da ima atomski »pacemaker« veliko prednost, ker dolgo traja. V poprečju more atomski generator zdržati od 80 do 100 let. Če upoštevamo dejstvo, da jih »vsajajo« že odraslim in starejšim ljudem, je gotovo, da ne bo noben pacient svojega aparata preživel. Prav atomske »pacemakerje« so izdelali v ZDA, na Anglijskem ter v Franciji konec šestdesetih let in so torej še no-vost, pa čeprav so dobobra pre-verjeni, kar zadeva učinkovitost in morebitno nevarnost.

»Klasični« »pacemakerji«, orej tisti na baterijo, ki ga je treba od časa do časa iz prsnega kosa vzeti in mu zamenjati baterijo, pa so izdelali leta 1958 in je torej star že oblinih 15 let. Ta ima, kot smo že rekli, hudo šibko točko, vendar ga mnogi raje »prej-mejo kot atomskega, ker je aom še vedno vsaj psihološko nevaren. Doslej je na svetu že najmanj 150 tisoč ljudi, ki jim poganja »re-eklasični« »pacemakerji«, to se pravi »motorček« na baterijski pogon.

Samo ob sebi se razume, da v strokovnih krogih, ki se ukvarja-jo z varnostjo ljudi pred more-bitnim nevarnim žarčenjem, bi se delalo tudi na tem, da bi se ti aparati še izpopolnili in iz-boljšali in zato ni nič čudnega, če v določenih krogih menijo, da bo do atomski aparati v razmeroma kratkem času zamenjali baterijs-ke. S tem pa se bo seveda pove-čala potencialna nevarnost, ki jo predstavljajo atomski »pacema-kerji«.

V ZVEZI S PREVRATNIŠKIM DELOVANJEM VETROVNICE

DR. TAMBURINO BO JUTRI ZASLIŠAL BIVŠEGA POVELJNIKA SID MICELIJA

Generala naj bi v kratkem premestili v padovski zapor - Spor med rimskimi in turinskimi sodniki

PADOVA, 5. — Danes se je vrnil po nekaj dneh v Padovo preiskovalni sodnik Giovanni Tamburino, ki vodi preiskavo o prevratniškem delovanju Vetrovnice. Sodnik se je sestel z načelnikom državnega pravništvja Faisom in njegovim namestnikom Nunziantejem, da bi preučili položaj po aretaciji bivšega poveljnika SID generala Micelija, katerega dolgi politične konspiracije in drugih prekrškov.

Sodniki so nato zaslišali majorja karabinjerjev Varisca, ki je 31. oktobra aretirani bivšega šefa obve-

se ga policija in orožniki zamenjali dvajset dni, da bi ga aretirali. Časnikarjem je dr. Violante dejal, da je zasliševal Nicolija do 5. ure jutraj, ni pa hotel povedati o kakšnih rezultatih je prišel. Zato ostajajo brez odgovora vprašanja, kje se je oboževalec skrival dvajset dni, kako so mu prišli na sled, kako je prišel v Turin.

Dr. Violante je povedal, da je podpiral zaporni nalog proti genovskemu zobotzdravniku 14. oktobra in da je šele naslednjega dne zvedel, da je Nicolio sodeloval s SID in ga obveščal o naklepih Borghesevih pristašev. Dodal je tudi, da so obtožbe proti njemu osnovane predvsem na izjavah že aretiranih zadržanih.

Kot je znano so rimski sodniki trdili, da je SID na podlagi obvestil genovskega zobotzdravnika pripravil zarotnikom past, ki pa je spodletela, ker je dr. Violante izdal proti njim zaporne naloge. V tej zvezi je dr. Violante danes poudaril, da o zadevi ni bil poučen in da zato je bila njegova dolžnost odrediti aretacijo fašistov, ko je zvedel za njihove prevratniške naklepe. Dejal je tudi, da je danes uradno zahteval od rimskih kolegov, naj mu izročijo vse gradivo, ki ga zadeva prevratniško rovanje Pavie,

Micalizia in pajdašev. S tem je turinski sodnik v bistvu začel spor o pristojnosti, ki se bo po vseh predvidevanjih zaključil s posegom kasacijskega sodišča. Rimski sodniki so prosili dr. Violanteja, naj jim pošlje kopije vse dokumentacije, da preučijo kdo je za preiskavo pristojen. Čeprav formalno se niso zahtevali poseg vrhovnega sodišča, ni verjetna domneva, da se bodo kar tako odpovedali preiskavi. Kot je znano je v zvezi s tako imenovanim »oktobrskim golpejem« rimski pravdnik dr. Vitalone zahteval od preiskovalnega sodnika Galluccija, naj izda kar 21 zapornih nalogov.

Aretiran slikar Mario Berrino

SAVONA, 5. — Nepričakovan razplet preiskave o ugrabitvi slikarja Maria Berrina: sodnik iz Savone je aretirani slikar zaradi lažnega pričevanja. Že od vsega začetka preiskave se je izkazalo, da je Berrino pričeval o ugrabitvi neolčno in marsikje protislovno. Zaradi tega mu je preiskovalni sodnik avgusta odvzel potni list, danes pa ga je dal začasnó aretirati, da bi ga prisilil, da pove resnico.

ZA OBRAMBO ŽIVLJENJSKE RAVNI DELAVCEV

V Franciji množična stavkovna gibanja

Sindikalna organizacija »CGT« zavrača vladne obtožbe - Stavka železničarjev

PARIZ, 5. — Stavkovna gibanja v Franciji zavzemajo vedno večji obseg. Po stavki francoskih post, ki traja že več dni, se pripravljajo tudi stavka na francoskih železnicah. Včeraj so začeli stavkati uslužbeni železniških ravnateljev v Toursu in Le Mansu, danes pa se je stavka razširila še na drugih šest železniških ravnateljev. Pozneje je bilo že enajst ravnateljev, od skupnih 25, ki so bili stavkavci v toku. V sindikalnih krogih menijo, da bi se stavka utegnla razširiti v bližnjih urah še na nadaljnjih pet ravnateljev. To bi pomenilo, da bi bila praktično vsa železniška služba v Franciji ohromljena.

Povsod so proglasili stavko za 48 ur, nakar naj bi osnovne sindikalne organizacije po preučitvi položaja povedale svoje mnenje glede nadaljevanja akcije. Akcijo podpirata dve najvažnejši vsedržavni sindikalni organizaciji, se pravi »CGT« in »CFGT«. Če bi ti dve organizaciji sklenili nadaljevanje stavke, potem bi pomenilo, da sta se popolnoma uskladi s stavko na postah, ki traja že 19 dni.

Danes so stavkali do polne tudi uslužbeni državnih električnih podjetij. Vsi uslužbeni zahtevajo, da jim obstoječe zaščito njihovo življenjsko raven, ki jo sedaj inflacija hudo ogroža. Nadalje zahtevajo izboljšanje delovnih pogojev ter ustrezen zvišanje števil zaposlenih. Kar se tiče stavke na železnicah, se še ne ve nič o pogajanjih, do katerih bo moralo priti v doglednem času. Gotovo pa je, da se spor pri poštini uslužbenih še ni premaknil z mrtve točke. Državni tajnik Pierre Lelong je danes poročal ministrskemu predstavniku Jacquesu Chiracu o zahtevah poštini uslužbenecv (minimalna plača 1700 frankov ter takojšnja nagrada v višini 300 frankov). Pozneje se je spet srečal s sindikalisti, katerim je sporočil svoje protipredloge. Sindikalisti jih bodo v prihodnjih dneh posredovali osnovnim sindikalnim organizacijam.

Medtem stavka na poštini in telefonskih uradih povzroča v državi precejšnjo krizo. Številne družbe, ki se poslužujejo predvsem poštinih uslug in prav tako tudi sama pravosodna služba, že občutijo posledice stavke same.

Na drugi strani je treba še omeniti, da so včeraj stopili v stavko preprodajalci nafte za ogrevanje. Gre za 15 tisoč prizadetih, ki so celo blokirali dostope do rafinerij, da bi preprečili cisternam, da se oskrbujejo z gorivom. Nadalje naj omenimo še, da so v toku razne druge stavkovne akcije kot na primer na generalnem davčnem ravnanstvu (65 tisoč uslužbenecv). Nadalje predvidevajo, da bodo na pobudo že zgoraj omenjenih dveh sindikalnih organizacij stavkali tudi uslužbeni bank.

V teh razmerah postaja vedno bolj ostra polemika med vlado in sindikalnimi organizacijami o sedanjem položaju v francoskem gospodarstvu. Ministrski predsednik Chirac je obtožil sindikate, da skušajo s svojo akcijo strmeljaviti sedanji francoski politični režim. Sindikati so na te obtožbe takoj odgovorili. Ko je danes 20.000 ljudi korakalo po »Place de la Bastille«, je CGT objavila odprto pismo predsedniku republike Giscardu D'Estaingu in ministrskemu predsedniku Chiracu. V svojem pismu sindikati pravijo, da nimajo nobenega namena, da bi škodili francoskemu narodu, pač pa zahtevajo, da bi prišlo do sprejemljivega kompromisa tako za državo, za francosko industrijsko zvezo kot tudi za de-

lavce. CGT pravi nadalje, da ne namerava poslabšati položaja v Franciji, temveč zahteva skupaj z vsemi drugimi pomembnimi sindikalnimi organizacijami, ki predstavljajo 80 odst. vsega delavstva v Franciji, da se sprejmejo zahteve delavcev, ker bo sicer vsak nasproten poskus neizogibno obsojen na neuspeh.

Riccardo Lombardi o aretaciji Micelija

RIM, 5. — V intervjuju z urednikom rimskega tednika »Il Mondo« je voditelj socialistične levice Riccardo Lombardi poudaril, da je aretacija generala Micelija velik korak naprej pri razkrivanju prevratniških naklepoj določenih sil, zlasti po dolgi letih nezanimanja sodnih organov za ta vprašanja, ni pa še dovolj, da bi lahko rekli, da je republika rešena. Socialistični voditelj je poudaril, da je »prevratniška infekcija« zajela tudi oborožene sile kot dokazujejo poskusi generala Di Lorenza in dejavnosti Vetrovnice, v katero je vpletenih več častnikov. Dodal pa je, da je infekcija omejena in da ne ogroža celotne vojske, da ni nobenega dvoma, da so prevratniki lahko rovarili le s močno podporo določenih političnih sil.

Hudi neredi na Portugalskem

Okrog 60 ranjenih je obračun srditih spopadov med pripadniki izvenparlamentarnih organizacij in lizijsko policijo. Do neredov je prišlo, ko so izvenparlamentarni nasilniki sedež socialdemokratske stranke, katero dolžijo, da zastopa interese visoke buržoazije in da je izraz fašističnih veljakov Salazarjevega režima. Neredi so obsevale vse stranke, ker ogrožajo demokratizacijo na Portugalskem in koristijo le reakciji. Na sliki: portugalski vojski stražijo pred sedežem socialdemokratske stranke

PICLA UDELEŽBA NA VOLITVAH JE OČITEN DOKAZ

Nezaupanje Američanov v svoje voditelje

Volilni izvedenci napovedujejo veliko zmago demokratov

WASHINGTON, 5. — Američani so danes pred prvo volilno preizkušnjo po dramatičnih dogodkih, ki so privedli do Nixonovega odstopa zaradi vloge, ki jo je imel pri utujanju škandala Watergate. Čeprav sta od Nixonovega odstopa minila že več kot dva meseca, je zadeva Watergate v ZDA še vedno najaktualnejše vprašanje, ki mu prebivalstvo sledi z velikim zanimanjem in to iz več razlogov: pred vzeznim sodiščem v Washingtonu je v teku sodni postopek proti glavnim krivcem vojnuske afere (izvzemi) Nixona seveda); bivši šef Bele hiše je hudo bolan; niso se še polegile polemike zaradi pomilostitve bivšega predsednika.

Volilna kampanja je zato potekala v nenavadnem vzdušju in brez zunanega bleska, kar je za Ameriko nenavaden pojav. Kandidate so osnovali svoje volilne kampanje predvsem na reklamnih napisih in na nastopih na televiziji in so se izognili neposrednemu stiku z volivci, v strahu, da bi tako še zmanjšali zaupanje državljanov v politike. Edini, ki se je angažiral za zborovanja je bil predsednik Ford, ki je skušal s osebnim nastopom in neposrednim stikom s prebivalstvom nekoliko popraviti porazen položaj svoje stranke. V kakšni meri mu je to uspelo, bodo povedali šele rezultati volitev, a predvidevanja zavodov za raziskovanje javnega mnenja kažejo, da je bil njegov trud verjetno zaman. Po mnenju nekaterih kandidatov je Ford s svojo kampanjo bolj škodil kot koristil stranki, saj se je njegov ugled obesodno razblinil, od kar je pomislil Richarda Nixona, še preden ga je sodišče spoznalo za krivega.

Glavna značilnost današnjih volitev je vsekakor picla udeležba volivcev, ena najnižjih v zgodovini ZDA. Po mnenju volilnih izvedencev bo oddalo svoj glas komaj 40 odstotkov volilnih upravičencev. Tudi to dokazuje, kako porazno je vplivala zadeva Watergate na zaupanje, ki ga Američani imajo v svoje voditelje.

Predsednik Ford je snoči naslovil volivcem poziv, naj opravijo svojo državljansko dolžnost. Po mnenju političnih komentatorjev je poslanica izvenvela kot poziv, naj ne zapustijo republikanske stranke, kajti po mnenju izvedencev se bodo volitev vzdrali predvsem republikanski volivci, ki se zgražajo zaradi škandala Watergate in ki so zagrenjeni zaradi težkega gospodarskega položaja.

Splošno mnenje je, da bo demokratska stranka slavila na teh volitvah veliko zmago in bo še okrepila svojo večino v obeh domovih parlamenta (z današnjimi volitvami bodo obnovili predstavniki dom in tretjino senata). Kaže pa, da demokrate ne bodo dosegli dvotretjinske večine, kar bi sppravilo Forda v položaj položaj, ker bi dejansko zgubil nadzorstvo nad kongresom, ki bi mu razveljavil vsak veto. Izid volitev pa ne bo povedal le, kakšna bo sestava prihodnjega parlamenta, pokazal bo predvsem, kolikšen je ugled, ki ga šef Bele hiše uživa pri volivcih. Ford se je neposredno angažiral v volilni kampanji v 22 državah in podprl specifične kandidate: s tem je vrgel na tehnično vse svoje esence prestiz. Od odgovora volivcev bo v veliki meri odvisna njegova politična kariera, možnost, da leta 1976 ponovno kandidira za predsednika ZDA.

Še dva »brigadista« v mreži policije

TURIN, 5. — Agenti letčnega oddelka turinske kvesture so danes do polodne aretirali domneva pripadnika »rdečih brigad« Alfreda Bonavito in Prospera Gallinarija. Oba so že dalj časa iskali zaradi vrste političnih zločinov. Bonavita je med drugimi osumljen, da je sodeloval pri ugrabitvi ravnatelja oseba Fiata inž. Ameria.

Brigadista sta se skušala s orožjem v roki izogniti aretaciji, a agenti so ju presenetili z bliskovito akcijo in ju razorožili preden sta lahko streljala.

MILAN, 5. — Včeraj so neznanci napravili dva atentata v središču Milana. Prvi atentat je nekaj po 21. uri prizadel sedež socialdemokratske stranke (PSDI) v Ul. Abamonti. V sekciji stranke so eksplodirale tri steklenice z vžigalnimi snovmi, ki so povzročili hud požar. Gasilec se je sicer posređil, da so ga zadušili, toda škoda znaša kljub temu okoli 5 milijonov lir.

Drugi atentat je bil izvršen nekaj po 22. uri na škodo ameriškega trgovskega središča.

Atentat na sedež Honeywell v Rimu

Skupina neznanh mladeničev je vdrla včeraj v urade multinacionalne družbe Honeywell, ki pripada finančnemu koncernu IIT, v drugem nadstropju stavbe v Ul. Morgagni. Mladenci so odvrli bombo, ki je povzročila hud požar. Uničenih je bilo nekaj prostorov, kjer so bili nameščeni razni elektronski stroji. Na sliki: razdejavanje v enem od uradov rimske podružnice družbe Honeywell

PO ZAKLJUČKU OBISKA V ITALIJI

Kissinger na Bližnjem vzhodu da bi preprečil nov spopad

Izraelci napadli libanonsko vas in odpeljali dva talca - Stvarno stališče Egipčanov pred pogovori z ameriškim državnim tajnikom

BEJRUT, 5. — Medtem ko ameriški državni tajnik Henry Kissinger zaključil svoj obisk v Italiji in odpoval v Egipt, so Izraelci že drugič v zadnjih petih dneh vdrl na libanonsko ozemlje ter napadli vas Majdal Zoun. V prvih jutranjih urah je nekaj izraelskih enot, ki so jih prepeljali s helikopterji napadli omenjeno vas, razstrelilo hiše, v kateri naj bi se po informacijah, ki so jih imeli, zbirali palestinski gverilci ter odvedli kot talca poglavarja vasi in njegovega sina. Po poročilu, ki ga je dal izraelski vojaški glasnik, sta baje oba Libanonca tesno povezana s palestinskimi gverilci, zato jih bodo izraelske vojaške oblasti za silšale. Vas Majdal Zoun leži kakih 9 km severno od kibuca Adamit. Prejšnji petek je izraelska enota da v kočljiv položaj, ker bi dejansko zgubil nadzorstvo nad kongresom, ki bi mu razveljavil vsak veto. Izid volitev pa ne bo povedal le, kakšna bo sestava prihodnjega parlamenta, pokazal bo predvsem, kolikšen je ugled, ki ga šef Bele hiše uživa pri volivcih. Ford se je neposredno angažiral v volilni kampanji v 22 državah in podprl specifične kandidate: s tem je vrgel na tehnično vse svoje esence prestiz. Od odgovora volivcev bo v veliki meri odvisna njegova politična kariera, možnost, da leta 1976 ponovno kandidira za predsednika ZDA.

medtem ko ameriški državni tajnik Henry Kissinger zaključil svoj obisk v Italiji in odpoval v Egipt, so Izraelci že drugič v zadnjih petih dneh vdrl na libanonsko ozemlje ter napadli vas Majdal Zoun. V prvih jutranjih urah je nekaj izraelskih enot, ki so jih prepeljali s helikopterji napadli omenjeno vas, razstrelilo hiše, v kateri naj bi se po informacijah, ki so jih imeli, zbirali palestinski gverilci ter odvedli kot talca poglavarja vasi in njegovega sina. Po poročilu, ki ga je dal izraelski vojaški glasnik, sta baje oba Libanonca tesno povezana s palestinskimi gverilci, zato jih bodo izraelske vojaške oblasti za silšale. Vas Majdal Zoun leži kakih 9 km severno od kibuca Adamit. Prejšnji petek je izraelska enota da v kočljiv položaj, ker bi dejansko zgubil nadzorstvo nad kongresom, ki bi mu razveljavil vsak veto. Izid volitev pa ne bo povedal le, kakšna bo sestava prihodnjega parlamenta, pokazal bo predvsem, kolikšen je ugled, ki ga šef Bele hiše uživa pri volivcih. Ford se je neposredno angažiral v volilni kampanji v 22 državah in podprl specifične kandidate: s tem je vrgel na tehnično vse svoje esence prestiz. Od odgovora volivcev bo v veliki meri odvisna njegova politična kariera, možnost, da leta 1976 ponovno kandidira za predsednika ZDA.

Istočasno z zločinsko akcijo izraelskih komandosov je telavivski ministrski predsednik Rabin v govoru pred parlamentom odločno izključil možnost pogajanj z osvoboditev Palestine. Ko je komentiral zaključke nedavnega arabskega vrha v Rabatu, je Rabin dejal, da izraelska vlada nima najmanjšega namena pogajati se z organizacijo, katere cilj je uničenje Izraela kot države. Gre vsekakor za stališče, ki so imelo svoje posledice na ponovno misijo ameriškega zunanjega ministra Kissingerja, ki bi hotel preučiti stališča raznih strani, ki so vpletene v bližnjevzhodno krizo po arabskem vrhu v Rabatu. Če sedimo po Rabinovem govoru v parlamentu, so si stališča Izraelcev in Arabcev diametralno nasprotna ter je na prvi pogled nemogoče najti stično točko, ki bi omogočila nadaljevanje pogajanj.

Kljub nepopustljivemu Rabinovemu govoru piše danes egiptovski tisk dokaj optimistično o Kissingerjevi misli na Bližnjem vzhodu. Po mnenju Egipčanov si hočejo Izraelci s svojimi radikalnimi izjavami zagotoviti čimveč jamstev s strani Združenih držav. Iz pisanja egiptovskih dnevnikov je razvidno, da se dobro zavedajo, da Izraelcem ni lahko zapuati svojim arabskim sobesednikom, še zlasti kar zadeva globalno rešitev in palestinski vprašanje. Po mnenju političnih opazovalcev v Kairu bi nepopustljivo stališče Tel Aviva do Arabcev in do organizacije za osvoboditev Palestine imelo kot posledico utrditve arabske enotnosti, kar predstavlja čedalje večjo nevarnost za obstoj izraelske države. Kaže, da bi bil Kairo pripravljen sprejeti, seveda v okviru postopnega bližnjega vzhoda. Obenem ugotavljajo, da bi arabske države z morebitno rešitvijo palestinskega vprašanja, ki predstavlja jedro bližnjevzhodne krize, izgubile tisti skupni imenovalec, ki jih je do sedaj držal in ki je bil do sedaj edini razlog njihove enotnosti. Po rešitvi palestinskega vprašanja bi se po vsej verjetnosti vsaka arabska država posvetila lastnim problemom in morebitni vrh bi samo podčrtal tiste sporne točke, ki so bile doslej, spricho skupnega boja proti Izraelu, v ozadju.

Kissinger bi med svojim potovanjem po Bližnjem vzhodu moral prepričati Izraelce, naj zbirajo med pogajanjmi z organizacijo za osvoboditev Palestine ter med nastopom vedno bolj enotne arabske fronte. Poleg tega naj bi ameriški državni tajnik ugotovil kakšno je vzdušje, ki vlada med Arabci, Palestinci in Izraelci po zaključkih rabatskega vrha.

Kot eno izmed posledic rabatskega vrha naj omenimo, da je vlada združenih arabskih emiratov povabila vse države Perzijskega zaliva, ki proizvajajo petrolej, vključno Iran, na dvodnevno konferenco, ki naj bi se začela v soboto v Abu Dabiju. Vlado predstavniki Abu Dabija so izjavili, da so vse države sprejele vabilo in da bo konferenca na ravni ministrov za petrolej. Razprava bo tekla po vsej verjetnosti o vprašanju cen surovega petroleja ter o skupni akciji industrializiranih držav proti državam proizvajalkam petroleja.

V poznih večernih urah je ameriški državni tajnik Henry Kissinger prisel v Kairo, kjer se bo srečal s predsednikom Sadatom in z nekaterimi drugimi egiptovskimi predstavniki. V Kairo je prisel tu-

di predsednik organizacije za osvoboditev Palestine Arafat. O prvih pogovorih ameriškega državnega tajnika v Egiptu doslej še ni poročil.

Soočenje med Sgrojem in Ajojem

BOLOGNA, 5. — Preiskovalni sodnik Angelo Vella, ki vodi preiskavo o pokolu na brzcu »Italicus«, je danes soočil rimskega slugo Sgroja z dr. Davidom Ajojem. Kot je znano je Sgro takoj po pokolu obtožil Ajoja, da je eden od organizatorjev pokola. Nato je večkrat spremenil svojo verzijo, obtožil miškovskega odvetnika Basileja, da ga je on prisilil k laži in pred nedavnim spet umaknil svoje obtožbe ter se vrnil k prvotni verziji in k obtožbi proti Ajoju. Po vseh iz bolonjskih sodnih krogov kaže, da je med soočenjem dr. Ajo povsem pod Sgrojeve obtožbe. Rimski sluga bo moral še enkrat pojasniti preiskovalcem, zakaj in po čigavem naročilu jih je skušal speljati na stranska pota.

Prispeljate za DIJASKO MATICO

PIRATI V SREDOZEMLJU

Gusarski napad na italijansko tovorno ladjo pred Tripolisom

Vzrok »zaplembe« naj bi bilo dejstvo, da lastniki niso še poravnali dolga s turško ladjedelnico, ki je zgradila ladjo

ATENE, 5. — Beseda gusar nam po navadi prikljče v spomin pustolovščine znanega angleškega pirata sir Francis Draka ali pa »podvig« mompracemskih »tigrov«, junakov, ki jih je rodila Salgarjeva domišljija, ko je turinski pisatelj pozival na peščini ob reki Pad. Nikakor pa bi si ne mogli zamisliti gusarskega podviga danes in to sredi Sredozemlja. Čeprav skrajno neverjetno, pa se je vendarle zgodilo: skupina turških gusarjev je pred nekaj dnevi ugrabila pred Tripolisom italijansko tovorno ladjo »Nico Is« in jo zapeljala do Istanbula. Kjer jo je policija zaplenila, dokler ne bo sodna preiskava pojasnila skoraj neverjetnega dogodka.

Italijanska posadka, ki so jo gusarji izkrcali sredi Egejskega morja, je dospela danes v Pirej in pripovedovala o neverjetni pustolovščini: Italijanski mornarji so bili izmučeni od dolgih ur, ki so jih prebili na morju v »orehovi lupini« in od zasliševanja na italijanskem konzulatu in pri načelniku preiskovalne pristanišča.

Cusarji so napadli italijansko ladjo opolnoči 31. oktobra, ko je bila »Nico Is« zasidrana pred pristaniščem v Tripolisu. Italijanski se je približala turška ladja, s katere so gusarji poskakali na krov »Nico Is« kot v starih časih in onesposobili stražarja, 55-letnega Giuseppea Sesto iz Neaplja. Z orožjem v roki so ga nato prisilili, da jih je peljal do kapitanove kabine. Gusarji, bilo jih je 11, so zaprli posadko

Poročilo o posledicah poplav v Jugoslaviji

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 5. — Na seji zveznega sveta skupščine SFRJ, ki je bila povčini posvečena poročilu zunanjega ministra Minica o odnosih s sosednimi državami (o čemer poročamo na prvi strani), je članica zveznega izvršnega sveta in predsednica zveznega odbora za zdravstvo in socialno zaščito Zorica Tomić na zahtevo delegatov iz Bosne in Hercegovine seznanila svet s položajem na poplavljenih področjih. Po njenem poročilu je bilo na Harvaškem in v Bosni poplavljenih 370.000 hektarjev zemlje, od katerih 100.000 hektarjev njiv z neobranimi predelki. Od 270 poplavljenih vasi je 190 še vedno pod vodno. Poplavljenih je nad 7000 stanovanijskih hiš in več deset in dustrijskih in komunalnih objektov. Povoden je poškodovala nad sto kilometrov cest in nekatere dele popolnoma uničila. Na poplavljenih njivah je ostalo neobrano tri četrtine koruze, pšenice pa je posejane samo 40 odstotkov predvidenih površin. S poplavljenih področij je bilo evakuirano nad 1000 družin, okrog 10.000 glav živine in občutno materialne dobrine. Po najnovejših podatkih se stanje na poplavljenih področjih zadnje dni občutno izboljšuje, ker je Sava začela upadati, vendar pa so izredni ukrepi obrambe še vedno v veljavi.

B. B.

PARIZ, 5. — Romunski zunanji minister Macovescu je zisnel včeraj na dvodnevni obisk v Parizu na povabilo francoskega kolega Sauvagnarguesa. Gosta iz Romunije bo sprejel tudi predsednik republike Giscard D'Estaing.

pod palubo in prevzeli poveljstvo ladje. Svojo so privezali za »Nico Is« in takoj nato odpuli proti Istanbulu.

V slabi angleščini in s pomočjo kretenj so pirati pojasnili kapitanu »Niziantjeju Cardamuru, da so zasidrali ladjo, ker lastniki se niso poravnali dolga s turško ladjedelnico, ki je zgradila ladjo leta 1965. Polastili so se tudi 200 dolarjev in 35 tisoč lir, ki jih je kapitan hranil v svoji blagajni.

Italijanski mornarji so preživeli tri dni zaprti v podpalubju pod stalnim nadzorstvom gusarjev. Ladjski kuhar je povedal, da v času, ko je pripravljval kosilo, sta ga dva pirata stalno stražila z naperjenimi brzostrelkami.

Nenavadna pustolovščina se je za posadko končala po treh dneh, ko so jo gusarji prisilili, da je zapustila ladjo nedaleč od Evbeje. Mornarje je rešil izvidniški čoln grške vojsne mornarice, ki je nemudoma obvestil pristojne grške oblasti o gusarskem podvigu. V tej zvezi so nekateri grški listi trdili, da je bila »Nico Is« natovorjena z orožjem in razstrelivom, italijanski mornarji pa so vest demantirali: na ladji naj bi bil le tovor marmornih plošč.

Italijanski brodar Nicola Piccinini, ki je lastnik ladje, je kupil »Nico Is« pred tremi leti. Prej je bila last grškega brodarja Muzafara Divana, kateremu so jo francoske oblasti zaplenile, ker so na ladji odkrile tovar mamil.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

KOLESARSTVO

V ENOURNI VOŽNJI

ODBOJKA

PRETEKLO SOBOTO IN NEDELJO

Danec Ole Ritter je bil prepočasen

Svetovni rekord mu je ušel za 431 metrov

CIUDAD MEXICO, 5. — Danec Ole Ritter ni uspel: svetovni rekord v enourni kolesarski vožnji je še vedno ostal v rokah Belgijca Eddyja Merckxa. Ritter je začel svoj poskus v jutranjih urah na olimpijskem dirkališču, ki leži v nadmorski višini 2.240 metrov.

Že takoj v začetnem delu tekmovanja so ure pokazale, da vozi počasneje, kot je vozil Merckx, ki je postavil svoj rekord. Vsi vmesni časi so bili namreč slabši. Pri desetem kilometru je znašal njegov zaostanek že kakih dvajset metrov. 30 km je Ritter prevozil v 36'47"07, medtem, ko je vozil Merckx, ki je imel torej pri tej točki (v primerjavi s svojim načrtovanim »voznim redom«) cel krog zaostanka.

Ko je kronometer dal znak, da je potekla točno šestdeseta minuta, je bil Ritter 48.730 km oddaljen od starta, t.j. 431 metrov manj kot znaša Mercksov svetovni rekord.

Kljub neuspehu pa Ritter ni bil porazen. »Ne bom prej zapustil te države«, je dejal, »dokler ne bom postavil novega svetovnega rekorda v enourni kolesarski vožnji!«.

Napovedal je, da bo v petek ponovil svoj naskok na ta svetovni rekord.

SAH

V 19. PARTIJI IZZIVALCEV

Karpov-Korčoj 3:1

MOSKVA, 5. — Sovjetski šahovski vele mojster Viktor Korčoj je danes v finalu izzivalcev svetovnega prvaka zmanjšal zaostanek za svojim nasprotnikom Anatolijem Karpovom. V 19. partiji tega dvojboja je namreč po 41 potezah prisilil Karpova k predaji.

Karpov tako zdaj vodi s 3:1. Zmaga 43-letnega Korčoja je močno presenetila vse, ki slede temu dvojboju. Le malo je bilo namreč možnosti, da bi lahko Korčoj ogrozil 23-letnega Karpova. Zdaj se, seveda, stanje še ni odločilo: sprememlo, vendar pa bi lahko prava Karčojeva zmaga pomenila pre-

2. amaterska nogometna liga: Duino — Vesna

Na ženskem turnirju v Bocnu Bor zaslužen na prvem mestu

Posebno priznanje za Bolčinovo in Jazbečovo

V soboto in nedeljo je bil v Bocnu ženski odbojkaški turnir, ki ga je organizirala domača ekipa AP Bolzano. Udeležila se ga je tudi ekipa Bora, ki je zaslužen osvojila prvo mesto pred Salo Trento, AP Bolzano in Virtusom iz Trenta.

Turnir je bil zanimiv, ker se bodo vse ekipe, razen Virtusa, ki nastopa v 1. diviziji, srečale v prvenstvu C lige.

SALA — VIRTUS

(13, 11, 10)

Čeravno ekipi nastopata v različnih ligah, sta si bili precej enakovredni. Tehnično tekma ni bila na visoki ravni, vendar sta ekipi pokazali veliko borbenost.

BOR — AP BOLZANO

(9, 9, —5, 14)

BOR: Bolčina, Kufertzin, Kralj, Glavina, Božič, Mesesnel, Jazbec, Jevnikar, Rauber.

Ta tekma je bila brez dvoma najzanimivejša. Obe ekipi sta prikazali prijetno odbojko in večkrat so bili gledalci pričali izredno napetim akcijam. Ekipa Bora je bila sicer okrnjena zaradi odsotnosti Prasljeve in Pernarčičeve, vendar so ostale igralke zaigrale zelo požrtvovalno. Trener je poslal na igrišče vseh devet igralnic in vse so zadovoljile. V tretjem setu so »plave« zaradi utrujenosti popustile in nasprotnice so z lahkoto osvojile set. Tudi v 4. setu so imele borovke težave, vendar so se na koncu zbrale in si zagotovile vstop v finale.

AP BOLZANO — VIRTUS

(11, —9, 12, 7)

V finalu za tretje mesto si je domača ekipa z zagrizeno igro zagotovila zmago. Igralke Virtusa so si sicer izbojevale en set, vendar niso mogle kljubovati premočnim nasprotnicam.

BOR — SALA

(—11, 8, 13, 10)

V zadnji tekmi so borovke povsem zaslužen premagale ekipo Sale. Igralke so prikazale zadovoljivo igro, ki jo bodo morale v teku priprav še izboljšati, saj je ta turnir dokazal, da bo borba v C ligi enakovredna in ostra. Tekmam je sledilo nagajevanje, ki je pripravilo Borovkam še dve lepi presečenji. Sonja Jazbec je kot najmlajša igralka turnirja prešla v dar knjigo. Tanjo Bolčino, kapetana Borove šesterke, pa so proglasili za najboljšo in najpopolnejšo igralko.

NOGOMET

BUDIMPEŠTA, 5. — V povratnem srečanju osmine finala nogometnega tekmovanja za pokal pokalnih prvakov je danes Ferencvaros remiziral z Liverpoolom 0:0.

Tudi prva tekma se je končala z remijem (1:1), vendar so bili izločeni Angleži, ker veljajo v primeru izenačenja na tujem doseženi goli dvojno.

V istem tekmovanju je kijevski Dinamo (SZ) premagal Eintracht iz Frankfurtu (ZRN) z 2:1 (2:0). Napredoval je Dinamo, ker je tudi v prvem srečanju zmagal (s 3:2).

TENIS

ZA LETO 1976

Davisov pokal: spremembe

RIM, 5. — V četrtek se bo začelo v Rimu zasedanje odbora, ki vodi mednarodno teniško tekmovanje.

Tržačanke so v Ljubljani nastopile z zelo okrnjeno postavbo (odsotne so bile namreč Ginanneschi, Kastner in Angelome). Darwil je tako nastopil izključno z mladinsko postavbo, ki pa seveda ni bila kos hitrim in izkušenim domačinkam, med katerimi se je še posebno izkazala Mladenčič.

V prvem srečanju v Trstu je zmagal Darwil z 61:37.

NOGOMET

RIM, 5. — Nogometno tekmo Bayern — Independiente, veljavno za medcelinski pokal, bodo zelo verjetno odigrali v Rimu. Predstavniki obeh društev so se že sestali med seboj in se pogajali za določitev sedeža te tekme. Dosedanja pogajanja niso dala dokončnega rezultata, zato se bodo ponovno sestali v četrtek.

namesto v Jugoslavijo prepeljali iz Palestine v Anglijo, v Eastborn. Tu smo čakali na nadaljnji ukaz, medtem pa krepko vadili, da ne bi izgubili kondicije. Avgusta so se te razmere vendarle za toliko spremenile, da sem z nekim angleškim majorjem izskočil k partizanom, namesto k četnikom. To sicer ni bilo docela po mojem načrtu, kajti brž ko bi prišel v Jugoslavijo, bi sam pobegnil k partizanom. Tako pa sem bil kar službeno poslan prav k partizanom.

Vse do oktobra sem bil za tolačaka majorju iz angleške misije pri vrhovnem štabu. Medtem sem vzpostavil stike s Španci, se pravi s tistimi partizanskimi voditelji, s katerimi sem bil skupaj v Španski revoluciji in ki zdaj zavzemajo pomembne in odgovorne položaje v narodnoosvobodilnem boju Jugoslavije. Z njihovim sodelovanjem smo naredili načrt, kakšne naloge bom prevzel, brž ko me major ne bo več potreboval, oziroma me naši doma ne bodo prehiteli pogrešati. Medtem se je namreč angleška misija pri vrhovnem štabu povečala z drugimi ljudmi. Na lepem sem kar izgubil, in zdaj sem tu, kot vidiš. Toda tu sem pod drugim imenom, zato sem se bal, da bi tisti tvoj poročnik z dolgimi lasmi in črnimi očmi ne zvedel za moje pravo ime. Saj veš, da sem za Angleže dezertir in nič drugega.

»Vražjo srečo imaš, moram reči. Ko bi se te le dolgo držalo! V teh časih pride vsakomur prekleto prav. Vendarle ne morem še najti zveze s tem, zakaj si pravzaprav prišel sem. Bi smel zvedeti?«

»Deloma ti lahko povem. Nisem sam. Sem je prišlo tudi nekaj pomembnih partizanskih osebnosti. Eni so prišli zaradi zdravljenja in so tu v Kairu v bolnišnici. Drugi pa se prav te dni tajno razgovarjajo v Aleksandriji z zavezniki po veljstvom za Sredozemlje o vojaški pomoči jugoslovanski narodnoosvobodilni vojski in o medsebojni uskladi vojaških operacij. Najbrž si v svoji zaljubljenosti slep kot divji petelin, da ne vidiš, kaj se dogaja okrog tebe.«

nje za Davisov pokal. Razpravljali bodo predvsem o dveh temeljnih stvareh: o novi formuli tega tekmovanja in pa o finalu Davisovega pokala, ki je letos odpadel.

Medtem, ko ni še nič znanega, kako bodo ukrepali proti Indiji ali Južni Afriki (proti eni bodo morali), ker Indiji zaradi rasizma v Južni Afriki niso hoteli v finalu igrati proti tej državi, pa je osnutek sprememb tekmovanja za Davisov pokal že znan. Predlagali so ga Francozi.

Po tem predlogu naj bi (podobno kot v nogometu) igrali najprej kvalifikacije (predvsem šibkejša »teniške« države), nato pa bi 16 najboljših ekip nastopilo v obdobju 14 dni v določeni državi na finalnem turnirju (nekateri neposredno, brez kvalifikacij), na katerem bi morale odigrati vsaka tudi povratno srečanje. S takim načinom tekmovanja so izrazili soglasje tudi poklicni teniški igralci, ki imajo v mednarodnih teniških organizacijah vedno večji vpliv.

ŠPORT NA TV

Nogometno tekmo Velež - Rapid, veljavno za pokal UEFA, bo jugoslovanska televizija prenašala danes, z začetkom ob 16.30. Tekma bo na sporedu v Mostarju.

To tekmo bo v registriranem posnetku predvajala tudi TV Koper ob 20.30.

Tiskovni urad RAI sporoča, da bodo danes ob 21.20 prenašali po 2. radijskem sporedu nogometno tekmo Porto - Napoli, vmes pa bodo vložili iz srečanja Juventus - Hibernians.

Na 1. italijanskem TV sporedu bo v okviru današnje oddaje »Sporta središča« ob 21.45 prenos boksarskega srečanja Pizzoni - Usai, veljavnega za naslov italijanskega prvaka lahke kategorije.

KOŠARKA

Borovi košarkarji na četrtem mestu po 3 kolih promocijskega prvenstva

Najboljši Borov strellec je Robi Klobas, ki je v treh tekmah dal 72 točk

PROMOCIJSKO PRVENSTVO

Borovi niso uspeli v 4. kolu pokrsbeti svojim navijačem za presenečenje. Libertas TS je bil zanje premočan nasprotnik. Po tekmi je trener Libertasa Prodi dejal: »Čestitam vašim fantom, ki so s požrtvovalnostjo nadoknadili veliko razliko v koših. Odkrito pa vam po-

vem, da smo mi odigrali eno najboljših tekem, kar jih pomnim.«

»Zal«, pravi Franca, Borov košarkar, »prav vsi igrajo najboljše tekme proti Boru...«

Veliko presenečenje 4. kola je tesna zmaga Radicija v Vilešah, kjer so Gorčani šele po podaljškem premagali ekipo Villesse s tremi točkami razlike.

Borovi so trenutno v lestvici na 4. mestu, treba pa je omeniti, da so v treh kolih igrali kar proti dvema favoritoma za končno zmago (proti Radiciju in Libertasu iz Trsta).

Izidi 3. kola
Grado — Villesse 59:64
Lib. TS — Lib. Barkovlje 55:53
Radici Arte GO — Bor 69:66
Počitek: Umanit Goric

Izidi 4. kola
Bor — Libertas TS 77:90
Umanit — Grado 68:63
Villesse — Radici Arte 60:63
Počitek: Libertas Barkovlje

Lestvica
Radici Arte GO 4 4 0 289 223 8
Libertas Trst 3 3 0 235 186 6
Villesse 4 2 2 250 309 4
Bor 3 1 2 260 221 2

Lib. Barkovlje 3 1 2 177 195 2
Umanit GO 3 1 2 162 211 2
Grado 3 0 3 249 289 0

Prihodnje kolo (10. 11.)
Bor — Umanit Goric (10.30),
Libertas Barkovlje — Villesse, Radici Arte Goric — Libertas Trst.
Počitek: Grado.

Borovi strelci
Klobas 72, Sosič 44, Fabjan 31, Ambrožič 29, Kraus 24, Guštin 17, Škrk 16, Koren 15, Vavovec 9 in Kralj 3.

2. AL: derbi Primorje — Juventina je bil v nedeljo osrednji nogometni dogodek v tem prvenstvu

Mladinci: vratar Primorca je odbil žogo, ki jo je proti njegovim vratom poslal barkovljanski napadalec

KOŠARKA

V PRVENSTVU »POMLAD«
Dosljej najslabši nastop Doma

Arte — Dom 97:18 (43:8)

DOM: Čubej 4, Maligaj, Terčič 5, Tomažič, Semolič 5, Brešan 2, Dornik U., Dornik M. 2, Devetak.

ARTE: Vidoz 6, Veronese 10, Urli 21, Marconi 10, Mazzocco 12, Klanjšček 12, Pesarin 20, Stasi 6.

Dom je v ponedeljek doživel svoj tretji zaporedni poraz v letošnjem prvenstvu »pomladi«. Tokrat je bil njegov nasprotnik gorška ekipa Arte, ki sodi med favorite tega prvenstva. Domovci so že pred tekmo pričakovali poraz, toda nihče ni računal, da bo razlika v koših tako visoka.

V resnici so Domovi igralci tokrat odigrali svojo najslabšo tekmo v letošnjem prvenstvu. Napravili so mnogo napak, bodisi v obrambi, bodisi v napadu, še zlasti pa jim ni šlo pri metih na kos. »Belo-rdečim« je kmalu zmanjkalo še tiste borbenosti, ki je bila v prejšnjih tekmah njihovo najboljšo orožje. Nasprotniki so tako brez prevelikega napore z lahkoto dosegli visoko zmago.

Domov voditelj Vili Princič nam je o tej tekmi povedal: »Fantje so danes prežgali vrhli puško v koruzo, sicer bi lahko mnogo več naredili. Mislim, da bo treba še veliko dela, da bomo dosegli res dobre rezultate.«

Marko Marinčič

NOGOMET

V 3. AMATERSKI LIGI

Olimpija je poslala v mrežo štiri gole

Za Primorje zmagala (mladinci) in poraz (naraščajniki)

Olimpija — Pellicana 4:0

OLIMPIJA: Kante, Race, Stoka, Pertot, Bukavec, Bezin, Zivec (K. Milič) Blažina, Milič M., Verginella, Germani.

PELLICANA: Stofa, Orfano, Rovina, Kert, Giombetti, Suplina, Messina, Pennone, Guidolin, Parodi, De Lorenzo.

STRELCI: v 40. min. p.p. Bukavec, v 22. min. d.p. Verginella, v 35. min. Blažina, v 40. min. Germani.

V srečanju z novoustanovljenim moštvom Pellicana je ekipa iz Gabrova slavila svojo prvo zmago. Končni rezultat jasno priča, da so bili domačini precej boljši in so zaslužen pobrali obe točki. Kljub temu posel za Olimpijo ni bil med najlažjimi.

Prvi polčas se je končal s tesnim vodstvom enega gola, kar je bilo premalo za gotovo zmago. Olimpijini napadalcii so tudi tokrat preveč grešili, tako da jim kljub očitni premoči ni uspelo dati zadetka vse do 40. minute p.p. Gol

OG

MLADINCI

Primorje — Barcola 3:2 (1:0)

PRIMORJE: Purč, Čok, Kralj, Trobec, Kapun, Persi, Verša, Maestrotti, Albi, Milič, Schilleo, 13 Claudio.

BARCOLA: Zini, Zaro, Ginenneschi, Scherli, Rustia, La Bianca, Cisek, Tiziani, Lupi, Tominich, Cianchetta.

STRELCI: v 19. min. p.p. Verša, v 15. min. d.p. Cisek, v 19. min. Lupi, v 25. min. Milič, v 36. min. Zaro (avtogol).

Mladinska ekipa Primorja je po predvidevanju odpravila Barcolo. Primorje je že v uvodnih potezah pokazalo, da meri na celoten izkupicek in je že v 19. min. p.p. bilo v vodstvu. Čeprav se je prvi polčas zaključil z edinim zadetkom, je bilo opaziti premoč domačinov.

V nadaljevanju so naši nogometaši nekoliko popustili, Tržačani so izkoristili negotovost v obrambi Primorja in v nekaj minutah izenačili ter nato podvojili. Po tej hladni prni so »rdeče-rumeni« nekoliko uredili svojo igro, gradili akcije za akcijo in bili uspešni še dvakrat. H. V.

NARAŠČAJNIKI

Supercaffè — Primorje 5:0

(4:0)
SUPERCAPPE: Garaffa, Bidoli, Ziani, Parovel, Melon, Fabian, Cracovia, Pisacco, Milano, Giovannini, Stricca.

PRIMORJE: Bresciani, Laurencič, Rupel, Giullini, Bezin, Brišček, Lenza, Terčič, Adamič, Stoka, Zampa, 13 Puntar.

STRELCI: v 12. in 21. min. p.p. Milani, v 24. min. Giovannini, v 28. min. Stricca, v 18. min. d.p. Cracovia.

SODNIKI: Rizzotti iz Trsta. Tudi tokrat so naraščajniki Primorja odšli z igrišča poraženi. Sam rezultat priča, da je bil nasprotnik močnejši od »rdeče-rumenih«, ki so se izkazali le v uvodnih minutah drugega polčasa.

V prvem delu igre so domačini popolnoma gospodarili na igrišču in pritisnili geste na njihovo polovico igrišča. Padli so kar štirje goli. Do petega zadetka je prišlo sredi drugega polčasa.

Od naših fantov se je tokrat najbolje izkazal Terčič. H. V.

Janko Perat

UMIRAJOČI ČAS

19.

»Menda ti je jasno, da sem že opredeljen. Če bi mi Stanislavski ne bil odsvetoval, bi že bil pri partizanih. Toda okrevanje mi je bilo v resnici potrebno. Ti si lahko sicer misliš, kar hočeš, ampak res je, da so mi bili živci popolnoma odpovedali. No, zdaj je z menoj v redu.«

»Zakaj se mi opravičuješ zaradi živcev? Vem, da so v vojni trenutki, ki ti živci odpovedo, če je le kaj človeškega v tebi. Le nemiške in domače zveri vztrajajo pri zločinih, ki jih počenja. Prav je, da se prej pozdraviš, kajti pri partizanah ne bo lahko.«

»Ampak nisi mi še povedal, kako si prišel v partizane in zakaj si se znašel spet tu?«

Povedal mi je zgodbo, ki bi jo verjel le tisti, ki je Toneta poznal. Kaj takega se je lahko posrečilo samo njemu. Le on je bil zmožen takih dejanj, kajti samo njega je še vedno spremljala nerazumljiva sreča.

»Kot veš, sem bil že lani spomladi izbran za posebne naloge. Določili so me, da pojdem z angleško vojsko misljo k četnikom v Jugoslavijo. Za odhod smo bili pripravljeni že v mesecu maju. Potem so začeli nekaj zavlačevati in omahovati, ali naj bi misljo poslali ali pa poklicali nazaj še tiste, ki so že bili pri Mihaloviču. Četniško izdajstvo je bilo namreč zaveznikom vedno bolj očitno. Zgodilo pa se je, da so nas

pa je v njih več kot sedemdeset odstotkov.»

»In kje so ti fantje? Kakšna je moja naloga?«

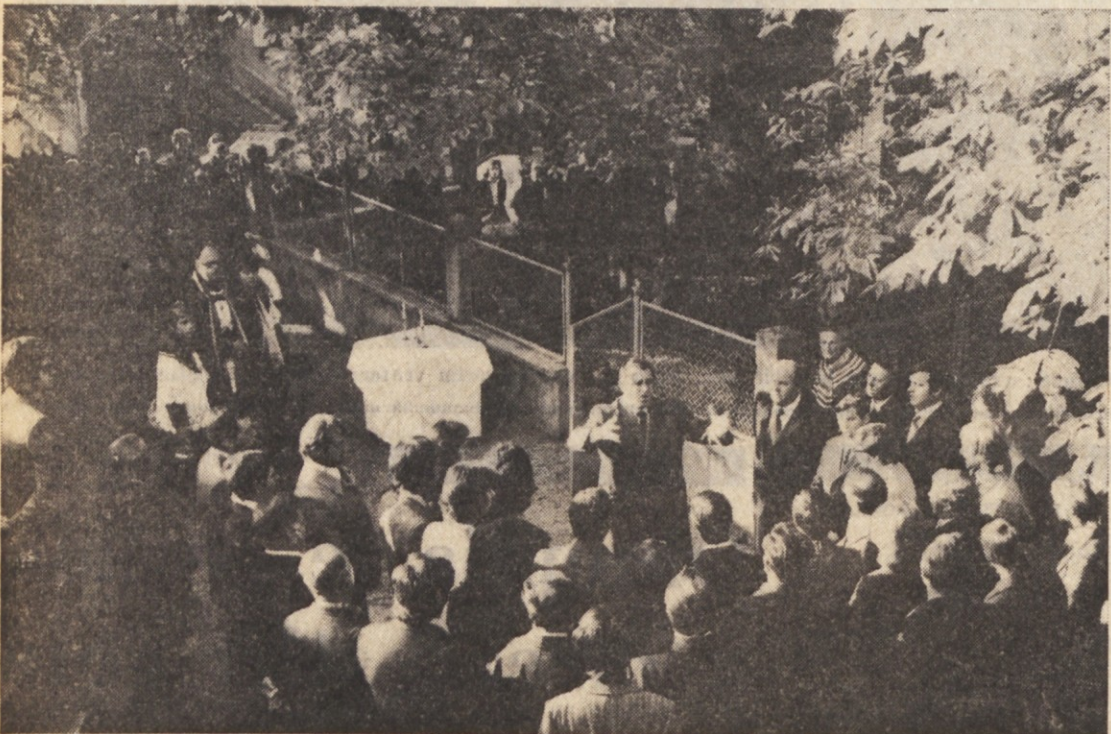
»Tvoja naloga bi bila prav v tem, da jih obiščeš. Britancem ni ta odločitev naših fantov prav nič všeč. Internirali so jih v Ginefili, blizu Ismailije, saj veš, kje je to. Tam smo imeli tiste naporne vaje, če se spominjaš. Torej na kratko. Tvoja naloga bi bila, da jim poveš, da naš vrhovni štab ve za njihovo odločitev in da se prav zdajle pogaja z zavezniki po veljstvom za Sredozemlje. Gre za to, da jih osvobodijo, jih primerno oborožijo in prepeljejo v Jugoslavijo, v boj proti osvajalcem. Povedati jim boš moral, naj potrpijo, saj ne bo dolgo, ko bodo Afriko zapustili. Dal ti bom nekaj gradiva, da se podrobneje seznaniš s cilji našega boja. Prebral ga boš, ko boš sam.«

A ni mi bilo dovolj. Še dosti stvari sem hotel zvedeti. Tone pa mi je pojasnjeval. Njegovo pripovedovanje me je tako navdušilo, da sem vztrajal, naj bi skupaj izdelala tudi načrt, kako bom prišel k partizanom. Dobil sem občutek, da se končno le približujem cilju. Pred seboj sem imel še kakih deset dni okrevanja, potem pa bi moral spet na fronto, če bi zdravniška komisija ne sklenila drugače.

Toda ko bi prišel v Italijo, bi namesto v enoto, kateri sem pripadal, odšel v Bari, na poveljstvo baze NOVJ. S Tonetom sva se dogovorila, da bom, medtem ko bom še na okrevanju, obiskal fante v Ginefili. Tone pa bi mi pripravil pismo za partizansko bazo v Bariju in v njem še posebej priporočil, naj me čimprej pošljejo na Vis ali na kak drug otok, in sicer še preden bi me britansko poveljstvo pogrešilo. Sporazumela sva se tudi, da bom svoje poveljstvo pisмено obvestil tik pred odhodom ladje na Vis, da bi me ne imeli za navadnega dezerterja. Takšen način pobega k partizanom sva izbrala, ker je bil najpreprostejši. Če bi namreč v rednem postopku zaprosil svoje poveljstvo, bi mi prav gotovo delali vse mogoče težave.

(Nadaljevanje sledi)

CVETJE NA GROBOVE IN SPOMENIKE PADLIM V NARODNOOSVOBODILNEM BOJU

Zbor »V. Vodnik« poje med svečanostjo pri spomeniku v Dolini

Mlada šolarja pri spomeniku na Proseku

Pred spomenikom padlim v Boljuncu

Med svečanostjo pri spomeniku pri Domju

Polaganje vencev k spomeniku v Borštu

Pred spomenikom v Pevni na Gorškem

Pred spomenikom v Zgoniku

Med polaganjem vencev k spomeniku v Ricmanjli

Polaganje venca na ploščo v Ul. M. D'Azeglio

Na skupnem grobu padlim na Katinari

Slovenski izseljenci iz Benečije na srečanju emigrantov iz Furlanije-Juljske krajine v Zuerichu

Dino Del Medico seznaja emigrante s položajem v Beneški Sloveniji

Ado Kont govori na zboru Zveze slovenskih izseljencev iz Benečije

Deželni sekretar ERAPLE/ACLI Gino Dessi podaja uvodni referat na srečanju emigrantov naše dežele

V švicu sta bila v preteklih dneh dva pomembna dogodka, ki v živo zadevata izseljence iz Furlanije - Julijske krajine, posebej pa še slovenske izseljence iz vasi Beneške Slovenije, ki živijo bodisi v švicu, bodisi v drugih zahodnoevropskih državah, zlasti v Belgiji in Franciji. Najprej je bil v petek v Zuerichu sestanek glavnega odbora Zveze slovenskih izseljencev v švicu, nato je bilo v soboto in nedeljo, prav tako v Zuerichu, vseevropsko sre-

čanje izseljencev iz naše dežele. Na prvem sestanku so člani vodstvenega organa naših beneških izseljencev pregledali sedanji položaj izseljencev v posameznih državah v zvezi z gospodarsko krizo in grozečimi odpusti, posebej pa so preučili tudi potrebe kadrovskih sprememb in reorganizacije znotraj organizacije same. Preučili so tudi možnosti ponovnega izhajanja svojega glasila »Emigrant«. Posebej pa so razpravljali tudi o položaju doma v

Beneški Sloveniji, zlasti v zvezi z delovanjem kulturnih organizacij in pa s pripravi za morebitni povratek, v tujini z dela odpuščenih emigrantov, v domače kraje.

Na drugem srečanju pa so obširneje zajeli vso problematiko emigracije iz naše dežele, tako furlanske kot slovenske. Do izraza je prišla tesna in usodna povezanost problematike enih in drugih, kar jim tudi narekuje skupno nastopanje in ukrepanje. Obravna-

vati so evropsko gospodarsko krizo in njene posledice za emigrante, neuspeh ksenofobske gonje proti tujim delavcem v švicu in nezadostnost ukrepov naših deželnih in državnih oblasti v korist emigrantov. Posebej pa so slovenski predstavniki iznesli tudi poredke vprašanje zaviranja narodnostnega izživljanja beneških Slovencev v domovini. Na četrti strani današnje številke objavljamo skupno izjavo emigrantov na tem srečanju.